

OP Yhteenliittymän
vakavaraisuusraportti 2018

Sisällysluettelo

Johdanto	2
1 Omat varat ja vakavaraisuus	2
1.1 Omat varat	2
1.2 Yhteenveto riskipainotetuista vastuueristä (EU-OV1)	3
1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus	4
1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut	4
2 Luottoriski	5
2.1 Vastuiden nettomäärä kokonaisuudessaan ja keskiarvona (EU CRB-B)	5
2.2 Vastuiden maantieteellinen jakautuminen (EU CRB-C)	5
2.3 Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CRB-D)	6
2.4 Vastuiden maturiteetti (EU CRB-E)	6
2.5 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)	7
2.6 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyyppiin mukaan (EU CR1-B)	8
2.7 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)	8
2.8 Eräänäyneiden vastuiden ikäjakautuma (EU CR1-D)	8
2.9 Järjestämättömät ja lainanhoitojoustosaamiset (EU CR1-E)	9
2.10 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)	9
2.11 Muutokset maksukyvyttömiin vastuiden määrissä (EU CR2-B)	9
2.12 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenveto (EU CR3)	10
2.13 Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet	10
2.14 Standardimenetelmä – Luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)	11
2.15 Standardimenetelmä (EU CR5)	11
2.16 IRB-menetelmä – Luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)	12
2.17 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)	14
2.18 Vähentämättömät osuudet vakuutusyrityksissä (EU INS1)	14
2.19 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU-CR8)	14
2.20 IRB-menetelmä – Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden toteutumatestaus vastuuryhmän mukaan (EU CR9)	15
3 Vastapuoliriski ja markkinariski	17
3.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)	17
3.2 Vastuun arvonokaisuus (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)	17
3.3 Standardimenetelmä – Vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)	17
3.4 IRB-menetelmä – Vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)	18
3.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)	18
3.6 Vastapuoliriskiiin liittyviä vastuuta koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)	18
3.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)	19
3.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)	19
3.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)	19
4 Arvopaperistetut erät	19
4.1 Arvopaperistetut erät	19
5 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus	20
5.1 Erot tilinpäätös- ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidoinnin välillä sekä tilinpäätöserien luokittelun ja vakavaraisuuslaskennan riskiluokittelun vertailu (EU LI1)	20
5.2 Suurimmat erot vakavaraisuuslaskennan vastuumäärien ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidointiryhmän taseen kirjanpitoarvojen välillä (EU LI2)	20
5.3 Kaavio konsolidoinnin laajuuden eroista (yhteisö yhteisöltä) (EU LI3)	21
5.4 Omat varat viranomaiskaavalla	25
5.5 Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus	26
6 Velkaantuneisuus	27
6.1 Velkaantuneisuus	27
7 Maksuvalmiusvaatimus (LCR) ja varojen sitoutuneisuus (AE)	28
7.1 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)	28
7.2 Varojen sitoutuneisuus	28
8 Allekirjoitukset	29
9 Julkistamisvaatimusten täyttäminen	30
9.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen	30
9.2 Julkaisematta jätetyt epäolennaiset erät	34

Liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Johdanto

Tässä raportissa on esitetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (CRR) kahdeksannen osan mukaiset tiedot osuuspankkien yhteensijäytyksen konsolidointiryhmän vakavaraisuudesta (ns. Pillar III -tiedot) noudattaen Euroopan pankkiviranomaisen ohjeita (EBA/GL/2016/11). Tiedot perustuvat osuuspankkien yhteensijäytyksen konsolidoituun luottolaitosvakavaraisuuteen, joten vakavaraisuustiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia muihin julkaistuihin OP Ryhmää koskeviin tietoihin. Raportti on tilintarkastamaton.

Osuuspankkien yhteensijäytyksen muodostuu yhteensijäytyksen keskusyhteisöstä (OP Osuuskunta), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu osuuspankkien yhteensijäytykseen, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tarkemmat tiedot konsolidointiryhmään kuuluvista yhtiöistä on ilmoitettu kohdassa 5.3 (L13) sekä tilinpäätöksen liitteissä 22 ja 47.

OP Ryhmän riskienhallinnan käytänteet ja tavoitteet on julkaistu tilinpäätöksen 2018 liitetiedoissa 2 ja 53. OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat tiedot on esitetty OP Ryhmän hallinnointia käsittelevillä nettisivuilla (op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa.

Palkitsemisjärjestelmät ja käytänteet on kuvattu tilinpäätöksen 2018 liitteissä 49 ja 50, OP Ryhmän palkitsemista käsittelevillä nettisivuilla (op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi > Palkitseminen) sekä Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä -raportissa.

OP Ryhmä on saanut IRBA-luvan vaiheittain vuosien 2008–2011 aikana. Sisäisten luottoluokituksen menetelmää (IRBA) on käytetty vähittäis-, luottolaitos- ja yritysvastuisiin sekä oman pääoman ehtoisiiin sijoituksiin. Standardimenetelmää (SA) käytetään muihin vastuuryhmiin. OP-Korttiyhtiön vastuisiin käytetään standardimenetelmää. Korttiyhtiön vastuissa on tavoitteena siirtyä IRBA:n käyttöön.

1 Omat varat ja vakavaraisuus

1.1 Omat varat

Milj. €	31.12.2018	31.12.2017
OP Ryhmän oma pääoma	11 835	11 121
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	189	92
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-33	-16
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	11 991	11 197
Aineettomat hyödykkeet	-710	-717
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-76	-31
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-147	-148
Ennakoitu voitonjako	-94	-90
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-288	-320
Ydinpääoma (CET1)	10 677	9 891
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	80	81
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	80	81
Ensisijainen pääoma (T1)	10 757	9 973
Debentuurilainat	995	1 121
Toissijainen pääoma (T2)	995	1 121
Omat varat yhteensä	11 752	11 093

Taulukossa on esitetty OP Ryhmän omien pääomien johtaminen OP Yhteensijäytyksen ydinpääomaan. Ydinpääomien määrä kasvoi vuoden aikana 786 miljoonaa euroa. Ydinpääomaa kasvattavat pankkitoiminnan tulos, osingot ryhmän vakuutusyhteisöiltä, eläkevastuiden siirto Ilmariseen sekä Tuotto-osuuksien liikkeeselaskut. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 2 910 miljoonaa euroa (2 760). Toissijaisiin pääomiin (T2) luettavien debentuurilainojen määrä laski lainojen siirryttyä alle 5 vuoden maturiteettiin, jolloin ne eivät ole täysimääräisesti luettavissa omiin varoihin.

Ydinpääomasta (CET1) on vähennetty varovaisen arvostamisen oikaisu 27 (20) miljoonaa euroa. Pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä.

1.2 Yhteenvedo riskipainotetuista vastuueristä (EU-OV1)

Milj. €	Riskipainotetut erät		Vähimmäis-
	31.12.2018	30.9.2018	pääoma- vaatimukset
1 Luottoriski (lukuun ottamatta vastapuoliriskiä)	40 833	40 218	3 267
2 josta standardimenetelmä	4 798	4 532	384
3 josta sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmä (FIRB)	24 100	23 670	1 928
4 josta sisäisten luottoluokitusten edistynyt menetelmä (AIRB)	5 276	5 173	422
5 josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla	205	390	16
5a josta oman pääoman ehtoiset sijoitukset PD-LGD-menetelmä	6 454	6 453	516
6 Vastapuoliriski	638	674	51
7 josta arvostaminen markkinahintaan	463	447	37
12 josta vastuun arvonoikaus	175	227	14
13 Selvitysrisi	0	0	0
14 Arvopaperistamisvastuut muussa rahoitustoiminnassa (ylärajan jälkeen)	46	41	4
15 josta IRB-menetelmä	46	41	4
19 Markkinariski	1 319	1 393	106
20 josta standardimenetelmä	1 319	1 393	106
23 Operatiivinen riski	4 136	4 136	331
25 josta standardimenetelmä	4 136	4 136	331
27 Vähennysrajan alittavat määrät (joihin sovelletaan 250 prosentin riskipainoa)	261	312	21
29 Yhteensä	47 233	46 773	3 779
30 EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat	4 893	4 915	391
31 Yhteensä sisältäen riskipainolattiat	52 126	51 688	4 170

Neljännesvuoden aikana kokonaisriski kasvoi 1,0 prosenttia.

EKP:n päätöksen mukaiset riskipainolattiat kohdistuvat vähittäisvastuiden muihin kuin pk-yritysvastuisiin. Näissä keskimääräiselle riskipainolle asetetut lattiat ovat kiinteistövakuudellisille 15,4 prosenttia ja muille kuin kiinteistövakuudellisille 32,7 prosenttia. Kohdassa 2.16 on esitetty vastuiden sisäisiin malleihin perustuvat keskimääräiset riskipainot, joihin riskipainolattia ei vaikuta.

1.3 Omien varojen vähimmäisvaatimus

Yritys- ja luottolaitosvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmää (FIRB). FIRB-menetelmässä käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen, kun taas tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CCF) ovat viranomaiskaavan määrittelemiä standardiestimaatteja. Vähittäisvastuiden pääomavaateen laskentaan on käytetty sisäisten luottoluokitusten menetelmää (IRBA), jossa käytetään sisäisiä luottoluokituksia asiakkaan maksukyvyttömyyden (PD) määrittämiseen. Myös tappio-osuus (LGD) ja luottovasta-arvokerroin (CF) ovat sisäisesti estimoituja.

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa voidaan käyttää eri menetelmiä. PD/LGD-menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä lasketaan käyttämällä sisäiseen luottoluokitukseen perustuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) ja viranomaiskaavan määrittelemää tappio-osuutta (LGD). Yksinkertaisessa menetelmässä sijoitusten riskipainotettu määrä saadaan kertomalla kukin sijoitus riskipainolla, joka määräytyy sijoituksen tyyppin perusteella.

Operatiivisten riskien ja markkinariskien vakavaraisuusvaatimuksen laskentaan on käytetty standardimenetelmää.

Milj. €	31.12.2018		31.12.2017	
	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset	Pääoma- vaade*	Riskipaino- tetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski	3 328	41 602	3 151	39 383
Standardimenetelmä	310	3 878	309	3 859
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	21	261		
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta			1	18
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	3	33		
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	0	0		
Saamiset laitoksilta	1	7	1	8
Saamiset yrityksiltä	203	2 533	176	2 203
Vähittäisaamiset	77	961	85	1 057
Kiinteistövakuudelliset vastuut	2	29	18	220
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	2	19	2	28
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvä saamiset	0	0		
Oman pääoman ehtoiset vastuut	1	12		
Muut erät	2	24	26	324
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	3 018	37 724	2 842	35 525
Saamiset laitoksilta	87	1 083	84	1 054
Saamiset yrityksiltä	1 878	23 474	1 715	21 438
Vähittäisaamiset	422	5 276	397	4 959
Kiinteistövakuudelliset vähittäisaamiset	264	3 302	251	3 140
Muut vähittäisaamiset	158	1 974	146	1 819
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	533	6 659	560	7 002
PD/LGD-menetelmä	516	6 454	517	6 461
Yksinkertainen menetelmä	16	205	43	541
Pääomasijoitukset	12	152	6	74
Pörssilistatut sijoitukset			1	13
Muut	4	52	36	454
Arvopaperistetut erät	4	46	3	42
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	95	1 188	82	1 030
Selvitys-/toimitusriski	0	0	0	1
Markkinariski (standardimenetelmä)	106	1 319	94	1 178
Positioriski	105	1 309	93	1 159
Hyödykeriski	1	11	2	19
Operatiivinen riski	331	4 136	317	3 958
Vastuun arvonokaisuun liittyvä riski	14	175	16	205
Kokonaisriski	3 779	47 233	3 937	44 725
EKP:n päätöksen mukaiset riskipainollattiat	391	4 893	359	4 492
Kokonaisriski sisältäen riskipainollattiat	4 170	52 126	4 297	49 216

* Pääomavaade = Riskipainotetut saamiset x 0,08

1.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Suhdeluvut, %	31.12.2018	31.12.2017	Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöksiä, %	31.12.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	20,5	20,1	Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	20,5	20,1
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	20,6	20,3	Tier 1 -vakavaraisuussuhde	20,5	20,1
Vakavaraisuussuhde	22,5	22,5	Vakavaraisuussuhde	22,4	22,4
Suhdeluvut ilman riskipainollattioita, %	31.12.2018	31.12.2017	Pääomavaatimus, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	22,6	22,1	Omat varat	11 752	11 093
Tier 1 -vakavaraisuussuhde	22,8	22,3	Pääomavaatimus	7 448	7 027
Vakavaraisuussuhde	24,9	24,8	Puskuri pääomavaatimuksiin	4 304	4 067

EKP:n asettamat riskipainollattiat laskivat vakavaraisuutta 2,1 prosenttiyksikköä. Luottokannan kasvusta johtuva kokonaisriskin kasvu ylitti ydinpääomien kasvun. Eläkevastuiden siirto Ilmariseen paransi CET1-suhdetta 0,4 prosenttiyksikköä.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Pääomavaatimus 14,3 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, 0-SII-pääomavaatimuksesta 2,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 1,75 prosenttia ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksesta. EKP:n P2R-vaatimus on ollut voimassa 1.1.2017 lähtien.

2 Luottoriski

Luottoriskiosiossa esitetyt luvut eivät sisällä vastapuoliriskin piirissä käsiteltyjä eriä.

2.1 Vastuiden nettomäärä kokonaisuudessaan ja keskiarvona (EU CRB-B)

	a	b
	Vastuiden nettoarvo kauden lopussa	Vastuiden keski- määräinen nettoarvo kauden aikana
31.12.2018, milj. €		
IRB-menetelmä		
2 Laitokset	7 406	7 341
3 Yritykset	46 752	45 033
5 Joista: Pk-yritykset	17 172	16 526
6 Vähittäisvastuut	55 686	54 301
7 Kiinteistövakuudelliset	47 214	46 335
8 Pk-yritykset	1 209	1 032
9 Muut kuin pk-yritykset	46 005	45 303
11 Muut vähittäisvastuut	8 472	7 966
12 Pk-yritykset	1 163	994
13 Muut kuin pk-yritykset	7 310	6 971
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut	2 406	2 443
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	1 187	1 109
15 IRB-menetelmä yhteensä	113 437	110 227
Standardimenetelmä		
16 Valtiot tai keskuspankit	14 334	14 592
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 715	3 616
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	351	346
19 Kansainväliset kehityspankit	529	548
20 Kansainväliset organisaatiot	386	431
21 Laitokset	20	159
22 Yritykset	2 863	2 709
23 Joista: Pk-yritykset	1 604	768
24 Vähittäisvastuut	3 471	3 483
25 Joista: Pk-yritykset	13	9
26 Kiinteistövakuudelliset	58	295
27 Joista: Pk-yritykset		5
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	15	17
32 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0	0
33 Oman pääoman ehtoiset vastuut	12	6
34 Muut vastuut	24	89
35 Standardimenetelmä yhteensä	25 778	26 292
36 Yhteensä	139 215	136 518

Luottokanta jatkoi kasvua yritys- ja vähittäisvastuissa. Valtiovastuista 85 prosenttia on talletuksia keskuspankissa.

2.2 Vastuiden maantieteellinen jakautuminen (EU CRB-C)

	a	b	c	d	e	f	g	h	i
	Suomi	Muut Pohjoismaat	Baltia	Muut EU-maat	Muu Eurooppa	USA	Aasia	Muut maat	Yhteensä
Nettoarvot, 31.12.2018, milj. €									
IRB-menetelmä									
1 Valtiot tai keskuspankit									
2 Laitokset	541	1 799	0	3 431	70	72	256	1 238	7 406
3 Yritykset	44 139	1 194	475	733	101	22	40	49	46 752
4 Vähittäisvastuut	55 347	97	14	117	31	29	32	18	55 686
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut	2 370			1	1	35			2 406
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät	1 187	0							1 187
6 IRB-menetelmä yhteensä	103 583	3 090	489	4 282	203	158	328	1 305	113 437
Standardimenetelmä									
7 Valtiot tai keskuspankit	13 029	6	154	1 145					14 334
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	2 103	143	117	1 321				31	3 715
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	176			176					351
10 Kansainväliset kehityspankit	93			436					529
11 Kansainväliset organisaatiot				386					386
12 Laitokset	17	0		2					20
13 Yritykset	1 074	149	1 640	-1					2 863
14 Vähittäisvastuut	3 450	5	1	9	1	2	2	1	3 471
15 Kiinteistövakuudelliset	58	0	0	0					58
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	9	0	6	0	0	0	0	0	15
20 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0								0
21 Oman pääoman ehtoiset vastuut	12		0						12
22 Muut vastuut	24								24
23 Standardimenetelmä yhteensä	20 045	303	1 918	3 474	1	2	2	32	25 778
24 Yhteensä	123 628	3 393	2 407	7 756	204	160	329	1 338	139 215

Kokonaisvastuista 89 prosenttia on Suomessa. IRB:n piirissä olevista vastuista 91 prosenttia on Suomessa. Vastuiden maantieteellisessä jakaumassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

2.3 Vastuiden keskittyminen toimialan tai vastapuolen tyyppin mukaan (EU CRB-D)

31.12.2018, milj. €	IRB Yritysvastuut	josta PK- vastuut	IRB Vähittäis- vastuut	josta PK- vastuut	IRB Luottolaitos- vastuut	SA Valtiovastuut	Muut	Yhteensä
a Asuntojen vuokraus ja hallinta	8 550	6 432	433	422			5	8 988
b Muiden kiinteistöjen hallinta	4 254	2 340	124	86		64	547	4 989
c Kauppa	4 721	917	527	291			370	5 618
d Energia	3 962	465	5	3		2	422	4 392
e Palvelut	4 486	1 340	1 162	397		488	174	6 310
f Rakentaminen	3 769	1 469	753	336			78	4 600
g Muu teollisuus	2 185	259	75	42			656	2 916
h Kone- ja laitteellisuus (ml. huolto)	2 299	118	68	28			34	2 401
i Kuljetus ja varastointi	1 381	354	515	322			141	2 038
j Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2 607	1 186	35	18	1 288	2 781	2 660	9 371
k Keskuspankkilätkäykset						12 216		12 216
l Katetut joukkolainat					6 118			6 118
m Maa-, metsä- ja kalatalous	1 583	966	3 512	260		2	63	5 160
n Metsäteollisuus	1 370	84	27	15			16	1 413
o Metalliteollisuus	1 137	310	69	40			4	1 211
p Elintarviketeollisuus	1 005	79	22	13			74	1 101
q Omien kiinteistöjen kauppa	846	99	21	5			15	881
r Informaatio ja viestintä	1 079	247	80	31			7	1 166
s Muut toimialat	233	179	25	20	0	0	1 555	1 813
t Vesi- ja jätehuolto	374	119	25	19		3	59	461
u Kaivostoiminta ja louhinta	312	161	32	21			4	347
v Kemianteollisuus	442	17	2	1			2	446
x Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	0	0	177	0			143	320
y Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	157	31	1	1		3 760	58	3 976
z Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0				0
å Kotitaloudet			47 996				2 968	50 964
ä Yhteensä	46 752	17 172	55 686	2 372	7 406	19 315	10 056	139 215

Toimialoilla asuntojen vuokraus ja hallinta, kauppa, palvelut, rakentaminen, rahoitus- ja vakuutustoiminta ja julkinen hallinto vastuiden määrä kasvoi vuoden aikana. Taulukossa on esitetty olennaisen vastuuryhmien toimialajakauma ja epäolennaiset on esitetty muut toimialat -ryhmässä. Valtiovastuut sisältävät vastuut keskuspankeilta, paikallishallinnoilta, julkisyhteisöiltä, julkisoikeudellisilta laitoksilta, kansainvälisiltä kehityspankeilta ja kansainvälisiltä organisaatioilta.

2.4 Vastuiden maturiteetti (EU CRB-E)

31.12.2018, milj. €	a Vaadittaessa maksettava	b ≤ 1 vuosi	c Vastuun nettoarvo		e Ei ilmoitettua maturiteettia	f Yhteensä
			> 1 vuosi ≤ 5 vuotta	> 5 vuotta		
IRB-menetelmä						
2 Laitokset	71	1 029	4 180	2 119	7	7 406
3 Yritykset		6 104	16 873	18 045	5 730	46 752
4 Vähittäisvastuut		959	6 146	45 821	2 761	55 686
5 Oman pääoman ehtoiset vastuut			56	1 207	1 143	2 406
5a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät		93	150	30	914	1 187
6 IRB-menetelmä yhteensä	71	8 184	27 404	67 223	10 555	113 437
Standardimenetelmä						
7 Valtiot tai keskuspankit	12 299	2	596	1 105	332	14 334
8 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		68	1 316	1 712	618	3 715
9 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		183	102	64	2	351
10 Kansainväliset kehityspankit		112	246	170		529
11 Kansainväliset organisaatiot		37	71	278		386
12 Laitokset				0	19	20
13 Yritykset		95	793	667	1 306	2 863
14 Vähittäisvastuut		2 023	618	305	525	3 471
15 Kiinteistövakuudelliset			54	4		58
16 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut		0	8	1	6	15
20 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset					0	0
21 Oman pääoman ehtoiset vastuut				12		12
22 Muut vastuut		4	16	2	2	24
23 Standardimenetelmä yhteensä	12 299	2 526	3 820	4 322	2 811	25 778
24 Yhteensä	12 370	10 710	31 224	71 545	13 366	139 215

Maturiteettijakaumassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Maturiteetti on esitetty sopimuksen mukaisen maturiteetin mukaisesti.

2.5 Vastuiden laatu vastuuryhmän ja instrumentin mukaan (EU CR1-A)

	a	b	c	e	f	g
	Bruttokirjanpitoarvot		Saamis-			
	Maksu-	Maksu-	kohtaiset	Luottotappiot	Kauden arvonalentumiset	Nettoarvot
	kyvyttömät	kykyiset vastuut	arvonalentumiset			(a+b-c)
	vastuut					
31.12.2018, milj. €						
IRB-menetelmä						
2 Laitokset		7 407	1		0	7 406
3 Yritykset	716	46 439	403	23	44	46 752
5 Joista: Pk-yritykset	298	17 006	132	7	0	17 172
6 Vähittäisvastuut	471	55 321	106	12	-10	55 686
7 Kiinteistövakuudelliset	364	46 900	51	1	6	47 214
8 Pk-yritykset	31	1 182	3	0	2	1 209
9 Muut kuin pk-yritykset	334	45 719	48	1	5	46 005
11 Muut vähittäisvastuut	107	8 420	55	11	-16	8 472
12 Pk-yritykset	31	1 144	12	3	5	1 163
13 Muut kuin pk-yritykset	76	7 276	43	8	-21	7 310
14 Oman pääoman ehtoiset vastuut	0	2 411	5		2	2 406
14a Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat erät	1	1 186	1		1	1 187
15 IRB-menetelmä yhteensä	1 188	112 764	516	35	37	113 437
Standardimenetelmä						
16 Valtiot tai keskuspankit		14 335	0		0	14 334
17 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset		3 715	1		1	3 715
18 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		351	0		0	351
19 Kansainväliset kehityspankit		529	0		0	529
20 Kansainväliset organisaatiot		386	0		0	386
21 Laitokset		20	0		0	20
22 Yritykset		2 869	7		1	2 863
23 Joista: Pk-yritykset		1 611	7		3	1 604
24 Vähittäisvastuut		3 487	16	0	7	3 471
25 Joista: Pk-yritykset		13	0		0	13
26 Kiinteistövakuudelliset		58	0		-1	58
28 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	21		6	8	0	15
32 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset		0	0			0
33 Oman pääoman ehtoiset vastuut		13	0		0	12
34 Muut vastuut		24	0			24
35 Standardimenetelmä yhteensä	21	25 787	29	8	9	25 778
36 Yhteensä	1 209	138 551	545	43	46	139 215
37 Joista: Lainat	1 118	90 794	492		94	91 419
38 Joista: Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit		11 385				11 385
39 Joista: Taseen ulkopuoliset vastuut	63	23 941	5		5	23 999

Luottokannan laatu säilyi edelleen hyvänä. Maksukyvyttömiä vastuiden määrä oli alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin luottokannan kasvusta huolimatta. Arvonalentumisten (ECL) määrä ei ole vertailukelpoinen viime vuoteen IFRS9-siirtymästä johtuen. Kauden arvonalentumiset on esitetty nettona koko vuodelta.

Maksukyvyttömiä vastuita ovat rating-luokkiin 11–12 tai F kuuluvat vastuut. Standardimenetelmässä maksukyvyttömiä vastuita ovat yli 90 päivää erääntyneet vastuut.

2.6 Vastuiden laatu toimialan tai vastapuolen tyypin mukaan (EU CR1-B)

31.12.2018, milj. €	a Bruttokirjanpitoarvot		c Saamis- kohtaiset arvonalen- tumis	e Luottotappiot	f Kauden arvon- alentumiset	g Nettoarvot (a+b-c)
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut				
1 Asuntojen vuokraus ja hallinta	55	8 959	26	0	25	8 988
2 Muiden kiinteistöjen hallinta	52	4 959	23	2	7	4 989
3 Kauppa	57	5 584	24	2	6	5 618
4 Energia	39	4 388	35	0	23	4 392
5 Palvelut	85	6 259	34	2	8	6 310
6 Rakentaminen	75	4 555	30	2	12	4 600
7 Muu teollisuus	46	2 887	17	1	-3	2 916
8 Kone- ja laitteellisuus (ml. huolto)	35	2 384	18	15	-9	2 401
9 Kuljetus ja varastointi	42	2 017	21	1	10	2 038
10 Rahoitus- ja vakuutustoiminta	8	9 376	14	0	4	9 371
11 Keskuspankkitalletukset	0	12 216	0	0	0	12 216
12 Katetut joukkolainat	0	6 118	0	0	0	6 118
13 Maa-, metsä- ja kalatalous	114	5 083	37	2	3	5 160
14 Metsäteollisuus	151	1 362	100	2	-1	1 413
15 Metalliteollisuus	57	1 176	23	1	-2	1 211
16 Elintarviketeollisuus	21	1 097	16	0	5	1 101
17 Omien kiinteistöjen kauppa	4	880	2	0	1	881
18 Informaatio ja viestintä	12	1 162	8	0	2	1 166
19 Muut toimialat	4	1 820	10	0	-34	1 813
20 Vesi- ja jätehuolto	1	460	1	0	0	461
21 Kaivostoiminta ja louhinta	34	336	23	0	1	347
22 Kemianteollisuus	0	446	0	0	0	446
23 Kotitalouksien toiminta työnantajana, kotitalouksien eriyttämätön toiminta	2	319	1	0	1	320
24 Julkinen hallinto ja maanpuolustus (ml. pakollinen sosiaalivakuutus)	0	3 977	1	0	1	3 976
25 Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0
26 Kotitaloudet	316	50 731	84	14	-12	50 964
24 Yhteensä	1 209	138 551	545	43	46	139 215

Kiinteistösektorin arvonalentumiset ovat alaiset kattavien vakuuksien takia. Maa-, metsä- ja kalatalous -toimialan maksukyvyttömiä vastuiden määrä suhteessa arvonalentumisiin selittyi tukien maksuaikataulujen aiheuttamilla teknisillä maksukyvyttömyyksillä. Metsäteollisuus ja kaivostoiminta ja louhinta -toimialojen korkea maksukyvyttömiä vastuiden määrä suhteessa vastuisiin johtuu yksittäisistä tapauksista, joissa vastuiden määrä korostuu verrattuna toimialan kokonaisvastuisiin.

2.7 Vastuiden laatu maantieteellisen alueen mukaan (EU CR1-C)

31.12.2018, milj. €	a Bruttokirjanpitoarvot		c Saamis- kohtaiset arvonalen- tumis	e Luottotappiot	f Kauden arvon- alentumiset	g Nettoarvot (a+b-c)
	Maksu- kyvyttömät vastuut	Maksu- kykyiset vastuut				
1 Suomi	1 193	122 969	534	42	42	123 628
2 Muut Pohjoismaat	2	3 392	1	0	0	3 393
3 Baltia	9	2 404	6	0	3	2 407
4 Muut EU-maat	2	7 756	2	0	0	7 756
5 Muu Eurooppa	0	204	0	0	0	204
6 USA	0	160	1	0	0	160
7 Aasia	0	329	0	0	0	329
8 Muut maat	2	1 336	1	0	1	1 338
11 Yhteensä	1 209	138 551	545	43	46	139 215

Kokonaisvastuista 89 prosenttia on Suomessa, ja muu jako on esitetty olennaisuuden periaatetta soveltaen. Maksukyvyttömistä vastuista 98 % ja arvonalentumisista 99 % on Suomessa.

2.8 Eräntyneiden vastuiden ikäjakauksen mukaan (EU CR1-D)

31.12.2018, milj. €	a ≤ 30 päivää	b > 30 päivää ≤ 60 päivää	c Bruttokirjanpitoarvot			f > 1 vuosi
			d > 60 päivää ≤ 90 päivää	e > 90 päivää ≤ 180 päivää	f > 180 päivää ≤ 1 vuosi	
1 Lainat	302	177	79	159	162	453
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit						
3 Vastuut yhteensä	302	177	79	159	162	453

Eräntyneiden vastuiden kokonaismäärä on alhaisella tasolla, 1 prosenttia vastuiden määrästä.

2.9 Järjestämättömät ja lainanhoitojoustosaamiset (EU CR1-E)

31.12.2018, milj. €	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	Lainat ja ennakko- maksut	Taseen ulkopuoliset vastuut
Terveiden ja järjestämättömien vastuiden bruttokirjanpitoarvo	11 385	91 912	24 004
joista terveet mutta erääntyneitä > 30 päivää ja ≤ 90 päivää		154	
joista lainanhoitojoustosaamiset		2 565	
joista järjestämättömiä		1 407	71
joista maksukyvyttömiä		1 118	63
joista arvoltaan alentuneita		1 129	
joista lainanhoitojoustosaamiset		426	
Kertyneet arvonalenemiset ja varaukset ja luottoriskistä johtuvat negatiiviset käyvän arvon oikaisut			
terveistä vastuista	-3	-98	-5
joista lainanhoitojoustosaamisia		-9	
järjestämättömistä vastuista		-429	
joista lainanhoitojoustosaamisia		-67	
Saadut vakuudet ja takaukset			
järjestämättömistä vastuista	57	734	5
joista lainanhoitojoustosaamisille		2 360	

Lainanhoitojoustosaamisten määrä kasvoi hieman vuoden aikana.

2.10 Muutokset arvonalentumisissa (EU CR2-A)

31.12.2018, milj. €	a Kertyneet saamis- kohtaiset arvon- alentumiset
1 Määrä tilikauden alussa 31.12.2017	499
2 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi vähennetyistä määristä johtuvat lisäykset	73
3 Kauden aikana arvioitujen lainatappioiden vuoksi kumotuista määristä johtuvat vähennykset	-12
4 Kertyneitä luottotappioita vastaan tehdyistä määristä johtuvat vähennykset	-15
9 Määrä tilikauden lopussa 31.12.2018	545

IFRS9:n mukaiset arvonalentumiset (ECL) on esitetty saamiskohtaisina. Arvonalentumiset eivät ole vertailukelpoisia aikaisempaan vuoteen IFRS9-siirtymästä johtuen.

2.11 Muutokset maksukyvyttömiä vastuiden määrissä (EU CR2-B)

31.12.2018, milj. €	a Maksukyvyttömiä vastuiden bruttokirjanpitoarvo
1 Määrä tilikauden alussa 30.6.2018	1 182
2 Lainat ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, joista on tullut maksukyvyttömiä tai joiden arvo on alentunut edellisen raportointikauden jälkeen	256
3 Palautettu maksukyvyttömiä	-84
4 Luottotappioiksi kirjatut määrät	-37
5 Muut muutokset	-108
6 Määrä tilikauden lopussa 31.12.2018	1 209

Maksukyvyttömiä vastuiden määrä laski hieman erityisesti yritysasiakkaisissa.

2.12 Luottoriskin vähentämistekniikat – yhteenveto (EU CR3)

	a	b	c	d	e
	Vakuudet- mat vastuut – kirjanpitoarvo	Suojatut vastuut – kirjanpitoarvo	Vakuudella suojatut vastuut	Takauksilla suojatut vastuut	Luotto- johdannai- silla suojatut vastuut
31.12.2018, milj. €					
1 Lainat yhteensä	30 737	60 668	55 375	5 293	
2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit yhteensä	4 414	6 970	6 118	852	
3 Vastuut yhteensä	69 465	69 750	63 205	6 545	
4 joista maksukyvyttömiä	347	461	415	46	

Vähittäisvastuissa sisäisten luokitusten menetelmässä voidaan hyödyntää laajemmin vakuuksia kuin standardimenetelmän vastuille sekä luottolaitos- ja yritys vastuille. Vähittäisvastuiden takaukset ja vakuudet käsitellään osana LGD:tä. Taulukossa samaan vastuuseen voi kohdistua useampi vakuus tai takaus.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritys vastuiden osalta hyödynnetään seuraavia vakavaraisuussäännösten määrittelemiä reaali vakuuksia: asuinkiinteistöjä ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavia osakkeita, talletuksia ja arvopapereita (osakkeita). Talletukset ja arvopaperit ovat säännösten tarkoittamia rahoitusvakuuksia, ja näiden käsittelyyn laskennassa on valittavissa vaihtoehtoisia menetelmiä. OP Ryhmässä rahoitusvakuudet em. menetelmissä on käsitelty ns. kattavaa menetelmää ja valvojan määrittämiä volatiliiteettikorjauksia käyttäen.

Standardimenetelmässä ja sisäisten luokitusten menetelmässä luottolaitos- ja yritys vastuiden osalta voidaan hyödyntää vain vakavaraisuussäännösten määrittelemiä hyväksytyjä takaajia, kuten Suomen valtion ja muiden valtioiden antamia takauksia sekä kuntien ja pankkien antamia takauksia. Luottojohdannaisia ei laskennassa ole hyödynnetty. Luottoriskissä ei ole sovellettu tase-erien tai taseen ulkopuolisten erien nettoutusta.

Vakuutena olevat Suomessa sijaitsevat asuinkiinteistöt ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet muodostavat suurimman vakavaraisuudessa hyödynnetyn vakuuslainin. Muiden reaali vakuusien vaikutus luottoriskin vakavaraisuuteen on selvästi vähäisempi. Hyödynnettyjä takauksia ovat antaneet useat eri takaajat. Merkittävin yksittäinen takaaja on Suomen valtio.

2.13 Vakavaraisuuslaskennassa hyödynnetyt vakuudet

31.12.2018, milj. €	Vastuun määrä	Takaukset	Rahoitus- vakuus	Muu vakuus
Standardimenetelmä	26 669	176	11	58
Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta	14 614		2	
Saamiset aluehallinnolta tai paikallisviranomaisilta	3 927			
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	352	176	8	
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	630			
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	386			
Saamiset laitoksilta	317			
Saamiset yrityksiltä	2 863		0	
Vähittäissaamiset	3 471			
Kiinteistövakuudelliset vastuut	58			58
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	15			
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavissa yrityksissä (CIU) oleviin osuuksiin tai osakkeisiin liittyvä saamiset	0			
Oman pääoman ehtoiset vastuut	12			
Muut erät	24			
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä	115 762	6 314	766	49 002
Saamiset laitoksilta	8 056	202	269	
Saamiset yrityksiltä	47 707	3 114	334	3 255
Vähittäissaamiset	55 793	2 998	163	45 747
Kiinteistövakuudelliset vähittäissaamiset	47 265	835	90	44 522
Muut vähittäissaamiset	8 528	2 163	72	1 225
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2 406			
PD/LGD-menetelmä	2 312			
Yksinkertainen menetelmä	94			
Arvopaperistetut erät	613			
Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät	1 188			
Yhteensä	142 432	6 489	776	49 059

Taulukko sisältää tiedot sekä luotto- että vastapuoliriskistä, eli tiedot eivät täsmää muissa taulukoissa esitettyihin nettovastuiden määriin. Kiinteistövakuusien määrä ei ole vertailukelpoinen aiemmin ilmoitettuun vakuutena olevan määrän raportointimuutoksesta johtuen. Takausten määrät ovat vähentyneet viime vuodenvaihteesta.

2.14 Standardimenetelmä – Luottoriskivastuut ja luottoriskin vähentämisen vaikutukset (EU CR4)

Milj. €	Vastuuryhmät	a		b		c		d		e		f	
		Vastuut ennen luottovasta- arvokerrointa ja luottoriskin vähentämistä		Vastuut luottovasta- arvokertoimen ja luottoriskin vähentämisen jälkeen		Riskipainotetut vastuuerät ja keskimääräinen riskipaino		Riskipaino- tetut vastuuerät		Keski- määräinen riskipaino (%)			
		Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino- tetut vastuuerät	Riskipaino- tetut vastuuerät	Riskipaino- tetut vastuuerät	Riskipaino- tetut vastuuerät	Riskipaino- tetut vastuuerät	Riskipaino- tetut vastuuerät		
	1 Valtiot tai keskuspankit	14 000	334	15 800	89	261							1,6
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	2 715	1 000	3 547	277								
	3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset	247	104	70	51	32							26,5
	4 Kansainväliset kehityspankit	529		630	18	0							0,0
	5 Kansainväliset organisaatiot	386		386									
	6 Laitokset	20	0	20	0	1							3,2
	7 Yritykset	2 230	632	2 230	316	2 533							99,5
	8 Vähittäisvastuut	1 284	2 187	1 284	0	961							74,8
	9 Kiinteistövakuudelliset	58		58		29							49,7
	10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	15	0	15		19							127,5
	14 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset	0		0		0							100,0
	15 Oman pääoman ehtoiset vastuut	12		12		12							100,0
	16 Muut erät	24		24		24							99,6
	17 Yhteensä	21 520	4 258	24 076	751	3 871							15,6

Standardimenetelmän vastuiden ja riskipainotettujen erien määrä laski hieman vuoden aikana. Valtiovastuut sisältävät laskennalliset verosaamiset, joita ei ole vähennetty omista varoista ja ne käsitellään riskipainolla 250 prosenttia. Aikaisemmin laskennalliset verosaamiset on esitetty muissa erissä.

2.15 Standardimenetelmä (EU CR5)

Milj. €	Vastuuryhmät	Riskipaino										Joista luokitte- mattomia	
		0 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	250 %	Muut	Yhteensä		
	1 Valtiot tai keskuspankit	15 785							104			15 889	104
	2 Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	3 824										3 824	956
	3 Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset		111				10					121	
	4 Kansainväliset kehityspankit	647					0					647	647
	5 Kansainväliset organisaatiot	386										386	386
	6 Laitokset	17	3									21	21
	7 Yritykset						2 546					2 546	
	8 Vähittäisvastuut											1 284	1 284
	9 Kiinteistövakuudelliset			1	56		1 284					58	58
	10 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut							7	8			15	15
	14 Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset							0				0	0
	15 Oman pääoman ehtoiset vastuut							12				12	12
	16 Muut erät	0						24				24	24
	17 Yhteensä	20 660	114	1	56	1 284	2 599	8	104	0	24 827	3 507	

OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa sovelletaan vastuun riskipainon määrittämiseksi luottoriskin standardimenetelmässä Moody's Investors Service, Fitch Ratings tai Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituslaitosten luokituksia saamiin valtioilta ja keskuspankeilta (ja niihin verrattaviin eriin, yo. taulukon rivit 2–5) sekä yrityksiltä. Ulkoinen luottoluokitus määrää saamisen luottoluokan. Saamisen vakavaraisuusvaatimuksen laskennassa riskipaino määräytyy luottoluokan mukaan. Jos vastapuolelle tai saamiselle on kaksi luottoluokitusta, luottoluokan määräytymisessä käytetään niistä heikompaa.

Kansainvälisten kehityspankkien saamisten riskipaino voi määräytyä myös muutoin kuin ulkoisen luottoluokituksen perusteella. Mikäli riskipainoon vaikuttaa ulkoinen luottoluokitus, käytetään vakavaraisuuslaskennassa tällöin yllä mainittujen luottoluokituslaitosten luokituksia myös kansainvälisten kehityspankkien saamisten riskipainottamisessa.

Saamisille käytetään vakavaraisuuslaskennassa sen liikkeeseenlaskuohjelman tai -järjestelyn arvopaperikohtaista luottoluokitusta, johon kyseinen saaminen kuuluu. Jos tätä luokitusta ei ole käytettävissä, käytetään liikkeeseenlaskijan yleistä luottoluokitusta, mikäli se on käytettävissä. Standardimenetelmään kuuluviin eriin ei sisälly omista varoista vähennettäviä eräiä.

2.16 IRB-menetelmä – Luottoriskivastuut vastuuryhmän ja PD-luokan mukaan (EU CR6)

Oheissa taulukoissa on esitetty IRB-menetelmän piirissä olevien luottoriskivastuiden PD-luokajakauka, erittely riskiparametreista sekä muita tietoja. Keskimääräisessä PD:ssä ja riskipainossa ei ole huomioitu maksukyvyttömiä eli PD 100. PD:n minimiarvo on 0,03 prosenttia. CCF on luottovasta-arvokerroin. Taseen ulkopuoliset vastuut sisältävät mm. nostamattomat lainat ja käyttämättömät sitoumukset. Vastuiden määrät eivät sisällä vastapuoliriskiä.

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtäviköiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Vähittäisvastuut												
0,00 - < 0,15	42 973	3 131	53,3 %	41 489	0,0 %	593 680	15,9 %	14,4	928	2,2 %	3	
0,15 - < 0,25	2 368	116	66,7 %	2 325	0,2 %	76 959	15,8 %	14,1	167	7,2 %	1	
0,25 - < 0,50	3 628	175	64,7 %	3 557	0,4 %	141 111	23,0 %	10,8	535	15,0 %	3	
0,50 - < 0,75	1 047	27	57,2 %	1 034	0,7 %	53 018	23,9 %	10,0	242	23,4 %	2	
0,75 - < 2,50	2 411	147	67,4 %	2 352	1,4 %	88 971	29,2 %	8,9	812	34,5 %	10	
2,50 - < 10,00	1 797	85	68,5 %	1 760	5,7 %	71 111	29,1 %	9,3	1 073	61,0 %	29	
10,00 - < 100,00	1 097	22	75,0 %	1 090	25,8 %	33 986	25,2 %	10,4	1 068	98,0 %	70	
100,00	471	5	1,5 %	467	100,0 %	12 172	27,9 %	17,7	451	96,5 %	113	
Yhteensä	55 792	3 709	55,0 %	54 073	0,9 %	1 071 008	17,8 %	13,6	5 276	9,0 %	230	106

Vähittäisvastuiden keskimääräiset riskiparametrit nousivat hieman vuoden 2017 vaihteen tasoisista.

Vähittäisvastuiden henkilöasiakkaiden maksukykyä arvioitavien luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa henkilöasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa ja ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on hyödynnetty työttömyysasteita vuodesta 1989 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla.

Vähittäisvastuiden yritysasiakkaiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuuskasvuista vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

Vähittäisvastuiden LGD-estimaattien määrittelyssä on käytetty sopimus-, asiakas-, maksukyvyttömyys-, vakuus- ja perintätietoja vuosilta 2008-2014. Maksukyvyttömyyden määrittelyä sovelletaan samoin kuin PD-malleissa. Lisäksi mallissa hyödynnetään tuotetasoisia vakuudettomien palautusten kassavirtatietoja ja toipumistodennäköisyyksiä sekä vakuuksien arvoille lama-ajan arvostusoikaisuja perustuen 1990-luvun alun lamaan. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu varovaisuuslisän avulla.

Vähittäisvastuiden riskipainolaskennassa sovelletaan asuinkiinteistövakuudellisille vastuulle 10 %:n ja liikekiinteistövakuudellisille vastuulle 15 %:n sääntelyn LGD-minimitasoa.

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta-arvokerrointa	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistehtäviköiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Vähittäisvastuut - Kiinteistövakuudelliset												
0,00 - < 0,15	38 734	791	54,5 %	38 374	0,0 %	453 719	14,1 %	14,7	732	1,9 %	3	
0,15 - < 0,25	1 786	24	53,7 %	1 775	0,2 %	23 215	14,8 %	14,2	120	6,8 %	1	
0,25 - < 0,50	2 346	67	62,2 %	2 321	0,4 %	38 152	14,3 %	13,1	224	9,7 %	1	
0,50 - < 0,75	654	5	57,1 %	652	0,7 %	10 555	14,4 %	12,9	100	15,4 %	1	
0,75 - < 2,50	1 454	69	66,6 %	1 431	1,4 %	25 529	16,0 %	11,2	347	24,2 %	3	
2,50 - < 10,00	1 120	31	67,8 %	1 110	5,8 %	17 165	16,8 %	11,6	623	56,2 %	11	
10,00 - < 100,00	806	10	74,7 %	804	26,5 %	10 321	16,3 %	12,1	752	93,5 %	35	
100,00	364	2	2,8 %	362	100,0 %	4 619	18,6 %	16,6	404	111,6 %	40	
välisumma	47 265	1 000	56,3 %	46 828	0,7 %	583 275	14,3 %	14,4	3 302	6,2 %	93	51

Vähittäisvastuut - Muut vastuut**Vähittäisvastuut - Muut vastuut - ei PK-vastuut**

0,00 - < 0,15	4 238	2 339	52,9 %	3 115	0,1 %	198 042	38,2 %	10,6	196	6,3 %	1	
0,15 - < 0,25	581	91	70,6 %	549	0,2 %	54 940	18,7 %	13,8	47	8,6 %	0	
0,25 - < 0,50	1 015	79	65,7 %	983	0,4 %	102 363	35,8 %	7,1	243	24,7 %	1	
0,50 - < 0,75	393	22	57,3 %	382	0,7 %	43 100	40,1 %	5,0	142	37,1 %	1	
0,75 - < 2,50	440	22	67,5 %	430	1,4 %	54 683	36,1 %	6,6	188	43,7 %	2	
2,50 - < 10,00	398	14	78,4 %	391	6,1 %	48 365	37,4 %	6,1	236	60,4 %	9	
10,00 - < 100,00	211	2	71,1 %	210	24,4 %	22 470	40,0 %	5,8	208	99,0 %	20	
100,00	76	0	0,0 %	76	100,0 %	5 196	48,7 %	21,5	10	12,5 %	46	
välisumma	7 352	2 570	54,0 %	6 137	1,5 %	529 159	36,2 %	9,4	1 269	20,8 %	81	43

Vähittäisvastuut - Muut vastuut - PK-vastuut

0,00 - < 0,15	0	0	66,0 %	0	0,0 %	16	65,9 %	0,8	0	5,3 %	0	
0,15 - < 0,25	1	0	53,5 %	1	0,2 %	33	109,0 %	5,8	0	33,7 %	0	
0,25 - < 0,50	267	29	70,8 %	253	0,4 %	3 299	52,5 %	3,8	68	26,9 %	1	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	516	57	68,7 %	490	1,4 %	11 848	61,7 %	4,1	277	56,6 %	4	
2,50 - < 10,00	280	41	65,9 %	259	4,9 %	8 190	69,4 %	4,3	214	82,5 %	9	
10,00 - < 100,00	81	10	76,4 %	77	22,9 %	3 163	78,5 %	4,6	109	141,9 %	15	
100,00	31	2	0,1 %	29	100,0 %	3 112	90,3 %	20,4	37	127,7 %	27	
välisumma	1 175	139	67,5 %	1 108	3,5 %	29 661	63,3 %	4,5	704	61,9 %	56	12
Yhteensä	55 792	3 709	52,9 %	54 073	0,8 %	1 142 095	17,7 %	13,5	5 276	8,6 %	230	106

Kiinteistövakuudellisten vähittäisvastuiden keskimääräiset riskipainot ja riskiparametrit olivat vuoden 2017 vaihteen tasolla. Sama asiakas voi kuulua useampaan alavastuuryhmään, joten velallisten määrien summat eroavat taulukoiden välillä.

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistekniikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yritysvastuut												
0,00 - < 0,15	10 785	4 270	71,0 %	8 577	0,1 %	540	44,1 %	4,1	2 049	23,9 %	3	
0,15 - < 0,25	5 034	2 129	67,9 %	3 816	0,2 %	590	44,5 %	5,9	1 650	43,2 %	3	
0,25 - < 0,50	10 166	3 363	64,2 %	8 454	0,4 %	8 618	43,3 %	10,1	4 447	52,6 %	14	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	10 944	3 383	62,0 %	9 052	1,3 %	9 084	43,0 %	9,0	7 935	87,7 %	51	
2,50 - < 10,00	8 570	1 797	61,2 %	4 623	4,5 %	8 537	43,0 %	8,1	5 601	121,1 %	90	
10,00 - < 100,00	940	290	61,2 %	789	20,0 %	1 428	43,4 %	7,9	1 511	191,6 %	69	
100,00	716	58	51,3 %	679	100,0 %	919	44,1 %	18,0	0	0,0 %	301	
Yhteensä	47 155	15 291	65,4 %	35 991	1,5 %	29 716	43,5 %	7,8	23 194	65,7 %	531	403

Yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot kasvoivat hieman viime vuodenvaihteesta.

Yritysvastuiden luokittelumallien antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty omaa yritysasiakkaiden maksukyvyttömyysaineistoa sekä ulkoista aineistoa. Ulkoisena aineistona on käytetty konkurssiosuuksia vuodesta 1987 alkaen. Aineistoon liittyvä epävarmuus on huomioitu tilastollisen varovaisuuslisän avulla. Nykyään käytössä olevat yritysasiakkaiden maksukyvyttömyyden todennäköisyydet (PD) otettiin käyttöön ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2015.

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistekniikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Yritysvastuut - Muut vastuut												
0,00 - < 0,15	9 111	3 660	71,2 %	7 280	0,1 %	334	44,0 %	4,3	1 783	24,5 %	2	
0,15 - < 0,25	4 524	1 886	69,1 %	3 420	0,2 %	167	44,5 %	4,6	1 508	44,1 %	3	
0,25 - < 0,50	5 177	2 447	72,4 %	3 978	0,4 %	1 287	44,0 %	5,9	2 502	62,9 %	7	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	5 995	2 392	64,1 %	4 677	1,4 %	1 683	43,2 %	7,4	4 816	103,0 %	27	
2,50 - < 10,00	4 086	1 098	59,3 %	1 918	4,4 %	1 546	43,5 %	7,9	2 832	147,7 %	37	
10,00 - < 100,00	540	249	63,6 %	411	16,5 %	187	44,3 %	7,1	935	227,3 %	30	
100,00	417	45	52,9 %	388	100,0 %	170	44,5 %	17,2			173	
välisumma	29 850	11 778	68,3 %	22 072	1,1 %	5 374	43,9 %	5,9	14 377	65,1 %	279	271
Yritysvastuut - PK-vastuut												
0,00 - < 0,15	1 674	610	68,2 %	1 297	0,1 %	206	44,6 %	3,1	266	20,5 %	0	
0,15 - < 0,25	510	243	61,8 %	397	0,2 %	423	44,2 %	17,9	142	35,9 %	0	
0,25 - < 0,50	4 990	916	47,0 %	4 476	0,4 %	7 333	42,6 %	13,7	1 945	43,5 %	7	
0,50 - < 0,75												
0,75 - < 2,50	4 949	992	57,3 %	4 375	1,3 %	7 403	42,7 %	10,8	3 119	71,3 %	24	
2,50 - < 10,00	4 484	698	63,5 %	2 706	4,5 %	6 992	42,6 %	8,2	2 769	102,3 %	53	
10,00 - < 100,00	400	41	49,4 %	378	23,8 %	1 241	42,5 %	8,8	577	152,7 %	39	
100,00	298	13	47,4 %	291	100,0 %	749	43,5 %	19,1			128	
välisumma	17 304	3 514	56,5 %	13 919	2,1 %	24 347	42,9 %	10,8	8 818	63,4 %	251	132
Yhteensä	47 155	15 291	65,4 %	35 991	1,5 %	29 721	43,5 %	7,8	23 194	64,4 %	531	403

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovastavokerointia	Keski-määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämistekniikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riskipainotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon-alentumiset ja arvonoikaisut
Luottolaitosvastuut												
0,00 - < 0,15	6 261	477	70,2 %	6 128	0,0 %	160	14,4 %	4,8	503	8,2 %	0	
0,15 - < 0,25	491	68	69,6 %	472	0,2 %	24	14,7 %	3,4	83	17,5 %	0	
0,25 - < 0,50	235	73	52,4 %	200	0,4 %	42	19,2 %	6,0	74	37,0 %	0	
0,50 - < 0,75	278	64	61,3 %	60	0,7 %	49	45,0 %	1,9	65	107,9 %	0	
0,75 - < 2,50	38	20	26,5 %	24	1,3 %	21	45,0 %	4,8	31	131,3 %	0	
2,50 - < 10,00	98	38	44,8 %	79	4,4 %	47	45,0 %	1,6	144	181,0 %	2	
10,00 - < 100,00	5	3	37,0 %	3	11,5 %	11	45,0 %	0,3	6	246,1 %	0	
Yhteensä	7 407	743	65,0 %	6 965	0,1 %	354	15,3 %	4,7	906	13,0 %	3	1

Luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat hieman vuoden aikana. Luottolaitosvastuut ovat noin 88 prosenttisesti asuinkiinteistövuokaudellisia joukkolainoja (covered bond).

Luottolaitosvastuiden luokittelumallin antamien PD-arvojen asettamisessa on käytetty luottolaitosvastuiden pisteytyksiä sekä ulkoisia luottoluokituksia ja niitä vastaavia maksukyvyttömyystietoja. Aineiston epävarmuus on huomioitu korjaamalla PD-arvoja varovaisuusmarginaalilla.

2.17 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset (EU CR10, EU CR6)

Oman pääoman ehtoiset yksinkertaisen riskipainotetun menetelmän nojalla

Alaryhmät	Taseeseen sisältyvä määrä	Taseen ulkopuolinen määrä	Riskipaino	Vastuun määrä	Riskipaino- tetut vastuuerät	Pääoma- vaatimukset
Pääomasijoitus osana riittävästi hajautettua salkkua	80		190 %	80	152	12
Pörssilistattu pääomasijoitus			290 %			
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	14		370 %	14	52	4
Yhteensä	94			94	205	16

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten määrä laski hieman vuoden aikana. Pörssilistatut sijoitukset on arvostettu markkina-arvoon.

PD/LGD-menetelmä

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
PD-luokka	Alkuperäiset taseeseen sisältyvät bruttovastuut	Taseen ulkopuoliset vastuut ennen luottovasta- arvokerrointa	Keski- määräinen CCF	EAD luottoriskin vähentämisen- tekniikoiden ja CCF:n jälkeen	Keski- määräinen PD	Velallisten määrä	Keski- määräinen LGD	Keski- määräinen maturiteetti	Riskipaino- tetut vastuuerät	Keski- määräinen riskipaino	Odotetut tappiot	Arvon- alentumiset ja arvon- oikaisut
0,75 - < 2,50	2 312			2 312	1,3	4	90,0	21,5	6 454	279,2	26	

Oman pääoman ehtoisten sijoitusten PD/LGD-menetelmällä on käsitelty konsolidointiryhmän strategiset sijoitukset, joista olennaisimmat (EAD 2 306 miljoonaa euroa) ovat sijoitukset Ryhmän vakuutusyhtiöissä. Näissä vastuissa EAD on sama kuin bruttovastuut, eikä vastuisiin sisälly taseen ulkopuolisia eriä. PD listaamattomille sijoituksille on 1,25, joka määräytyy sääntelystä. Vastuiden määrissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Maturiteetti on esitetty niistä instrumenteista, joilla on eräpäivä.

2.18 Vähentämättömät osuudet vakuutusyhtiöissä (EU INS1)

31.12.2018, milj. €

	Arvo
Sellaisten finanssialan yhteisöjen omien varojen instrumenttien omistusosuudet, joissa laitoksilla on huomattavia sijoituksia, joita ei ole vähennetty omista varoista (ennen riskipainotusta)	2 306
Riskipainotetut vastuuerät yhteensä	6 438

Konsolidointiryhmän vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään valvojan luvan mukaisesti oman pääoman ehtoisissa sijoituksissa. OP Ryhmä on lokakuussa 2015 saanut EKP:ltä luvan käsitellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä aiemman käytännön mukaisesti.

2.19 IRB-riskipainotettujen erien siltalaskelma (EU-CR8)

Milj. €	a	b
	Riskipaino- tettujen vastuuerien määrät	Pääoma- vaatimukset
1 Riskipainotetut vastuuerät edellisen raportointikauden lopussa 30.9.2018	28 842	2 307
2 Vastuiden määrä	423	34
3 Vastuiden laatu	111	9
9 Riskipainotetut vastuuerät raportointikauden lopussa 31.12.2018	29 376	2 350

Siltalaskelmalla on esitetty viimeisimmän neljännesvuoden aikana tapahtuneet muutokset vähittäisvastuissa, yritys vastuissa ja luottolaitos vastuissa. Vastuiden määrä kasvatti riskipainotettuja eriä, ja luottokannan laatu hieman heikkeni yritys vastuissa, mikä kasvatti riskipainotettuja eriä.

2.20 IRB-menetelmä – Maksukyvyttömyyden todennäköisyyden toteutumatestaus vastuuryhmän mukaan (EU CR9)

Seuraavissa taulukoissa on verrattu vakavaraisuuslaskennassa sovellettua maksukyvyttömyysosuutta (PD) historialliseen keskimääräiseen maksukyvyttömyyden toteumaan. Painotetun keskimääräisen PD:n laskennassa ei ole huomioitu maksukyvyttömyksiä (PD = 100 prosenttia) vastuita.

a	b	d	e	f		g	h	i
				Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meittinen keski-määräinen PD			
Vastuuryhmä	PD-luokka					Maksukyvyttömyyden tilaan joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Vähittäisvastuut	0,00 -< 0,15	0,0 %	0,1 %	570 880	593 680			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	75 395	76 959			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	133 226	141 111			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	51 523	53 018			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	84 402	88 971			
	2,50 -< 10,00	5,7 %	5,8 %	61 947	71 111			
	10,00 -< 100,00	25,8 %	24,4 %	33 184	33 986			
	100,00	100,0 %	100,0 %	10 717	12 172	7 799	673	
	Yhteensä	0,9 %	1,4 %	1 021 274	1 071 008	7 799	673	0,8 %

a	b	d	e	f		g	h	i
				Painotettu keski-määräinen PD	Velallisten arit-meittinen keski-määräinen PD			
Vastuuryhmä	PD-luokka					Maksukyvyttömyyden tilaan joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste
Vähittäisvastuut - Kiinteistövakuudelliset	0,00 -< 0,15	0,0 %	0,0 %	444 812	453 719			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	25 234	23 215			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	38 759	38 152			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	11 064	10 555			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	24 813	25 529			
	2,50 -< 10,00	5,8 %	5,7 %	16 517	17 165			
	10,00 -< 100,00	26,5 %	25,9 %	9 823	10 321			
	100,00	100,0 %	100,0 %	4 336	4 619	3 087	14	
	Yhteensä	0,7 %	0,7 %	575 358	583 275	3 087	14	0,7 %
Vähittäisvastuut - Muut vastuut - ei PK-vastuut	0,00 -< 0,15	0,1 %	0,1 %	179 244	198 042			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %	51 635	54 940			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	94 169	102 363			
	0,50 -< 0,75	0,7 %	0,7 %	41 112	43 100			
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	51 637	54 683			
	2,50 -< 10,00	6,1 %	6,0 %	41 192	48 365			
	10,00 -< 100,00	24,4 %	24,3 %	22 289	22 470			
	100,00	100,0 %	100,0 %	4 314	5 196	3 665	191	
	Yhteensä	1,5 %	1,9 %	485 592	529 159	3 665	191	1,1 %
Vähittäisvastuut - Muut vastuut - PK-vastuut	0,00 -< 0,15	0,0 %	0,0 %		16			
	0,15 -< 0,25	0,2 %	0,2 %		33			
	0,25 -< 0,50	0,4 %	0,4 %	2 885	3 299			
	0,50 -< 0,75							
	0,75 -< 2,50	1,4 %	1,4 %	10 708	11 848			
	2,50 -< 10,00	4,9 %	5,2 %	6 660	8 190			
	10,00 -< 100,00	22,9 %	21,4 %	2 836	3 163			
	100,00	100,0 %	100,0 %	2 788	3 112	1 047	468	
	Yhteensä	3,5 %	4,8 %	25 903	29 661	1 047	468	2,4 %

Historiallisen maksukyvyttömyysasteen laskennassa on käytetty kuusivuotiskeskisarvoa muissa vastuuryhmissä, mutta kiinteistövakuudellisten osalta neljävuotiskeskisarvoa. Vähittäisvastuiden luokitteluausteikkoa ei ole linkitetty ulkoisiin luottoluokituksiin.

a	b	c	d	e	f		g	h	i	
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus-ekvivalentti	Painotettu keskimääräinen PD	Velallisten aritmeettinen keskimääräinen PD	Velallisten määrä		Maksukyvyttömään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste	
					Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa				
Yrittävyyttä	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	583	540				
	0,15 -< 0,25	BBB	0,2 %	0,2 %	607	590				
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	8 427	8 618				
	0,50 -< 0,75	BB+								
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,3 %	1,4 %	8 712	9 084				
	2,50 -< 10,00	B+...B	4,5 %	3,2 %	8 574	8 537				
	10,00 -< 100,00	B...C	20,0 %	22,8 %	1 486	1 428				
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	1 131	919	223	10		
	Yhteensä			1,5 %	2,6 %	29 520	29 716	223	10	1,0 %

a	b	c	d	e	f		g	h	i	
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus-ekvivalentti	Painotettu keskimääräinen PD	Velallisten aritmeettinen keskimääräinen PD	Velallisten määrä		Maksukyvyttömään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste	
					Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa				
Yrittävyyttä - Muut vastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	329	334				
	0,15 -< 0,25	BBB+...BBB	0,2 %	0,2 %	142	167				
	0,25 -< 0,50	BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	1 172	1 287				
	0,50 -< 0,75	BB+...BB								
	0,75 -< 2,50	BB...BB-	1,4 %	1,4 %	1 487	1 683				
	2,50 -< 10,00	BB...B	4,4 %	3,0 %	1 552	1 546				
	10,00 -< 100,00	B...C	16,5 %	20,4 %	159	187				
	100,00	D	100,0 %	100,0 %	173	170	45	7		
	Yhteensä			1,1 %	2,2 %	5 014	5 374	45	7	0,7 %
	Yrittävyyttä - PK-vastuut	0,00 -< 0,15	AAA...BBB+	0,1 %	0,1 %	254	206			
0,15 -< 0,25		BBB+...BBB	0,2 %	0,2 %	465	423				
0,25 -< 0,50		BBB...BB+	0,4 %	0,4 %	7 255	7 333				
0,50 -< 0,75		BB+...BB								
0,75 -< 2,50		BB...BB-	1,3 %	1,4 %	7 225	7 403				
2,50 -< 10,00		BB...B	4,5 %	3,2 %	7 022	6 992				
10,00 -< 100,00		B...C	23,8 %	23,2 %	1 327	1 241				
100,00		D	100,0 %	100,0 %	958	749	178	3		
Yhteensä				2,1 %	2,7 %	24 506	24 347	178	3	1,6 %

Historiallisen maksukyvyttömyysasteen laskennassa on käytetty viisivuotiskestiaarvoa. Yrittävyyttä keskimääräinen PD on noin 50 prosenttia keskimääräistä historiallista maksukyvyttömyysastetta korkeampi. Ulkoinen luottoluokitus-ekvivalentti on esitetty Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituksen mukaan.

a	b	c	d	e	f		g	h	i	
Vastuuryhmä	PD-luokka	Ulkoinen luokitus-ekvivalentti	Painotettu keskimääräinen PD	Velallisten aritmeettinen keskimääräinen PD	Velallisten määrä		Maksukyvyttömään tilaan vuoden aikana joutuneet velalliset	joista uusia velallisia	Historiallinen keskimääräinen vuotuinen maksukyvyttömyysaste	
					Edellisen vuoden lopussa	Vuoden lopussa				
Luottolaitosvastuut	0,00 -< 0,15	AAA...A	0,0 %	0,1 %	169	160				
	0,15 -< 0,25	A-	0,2 %	0,2 %	27	24				
	0,25 -< 0,50	BBB+...BBB-	0,4 %	0,4 %	45	42				
	0,50 -< 0,75	BB+	0,7 %	0,5 %	36	49				
	0,75 -< 2,50	BB+...BB	1,3 %	1,6 %	37	21				
	2,50 -< 10,00	BB...B-	4,4 %	5,3 %	45	47				
	10,00 -< 100,00	CCC+...CC	11,5 %	15,3 %	8	11				
	100,00	D								
	Yhteensä			0,1 %	1,4 %	367	354			0,0 %

Historiallisen maksukyvyttömyysasteen laskennassa on käytetty viiden vuoden keskiarvoa. Luottolaitosvastuissa keskimääräinen PD on huomattavasti keskimääräistä historiallista maksukyvyttömyysastetta korkeampi. Luottolaitosvastuisiin sovelletaan asiakaskohtaista maksukyvyttömyyden määrittelyä. Ulkoinen luottoluokitus-ekvivalentti on esitetty Standard & Poor's Financial Services -luottoluokituksen mukaan.

3 Vastapuoliriski ja markkinariski

3.1 Vastapuoliriskivastuun analyysi menetelmän mukaan (EU CCR1)

Johdannaissopimuksista aiheutuva luottoriski määritellään vastapuoliriskinä, joka perustuu johdannaissopimusten päivittäiseen markkina-arvostukseen.

Asiakasliittien koot määritellään johdannaissopimusten pääomien ja arvioitujen voimassaoloaikojen perusteella.

Johdannaissopimuksista muodostuva vastapuoliriski muodostuu saamisista, joita OP Ryhmällä voi olla kaupankäyntivastapuoliaan kohtaan vastapuolten maksukyvyttömyyshetkellä. Vastapuoliriskiä mitataan OP Ryhmässä käyvän arvon menetelmällä, jossa vastuuarvo muodostuu sopimuksen markkina-arvosta sekä arvioidusta potentiaalisesta tulevaisuuden luottoriskistä. Käyvän arvon menetelmän mukaista vastuun määrää käytetään vakavaraisuuden viranomaisvaateen ja taloudellisen pääomavaateen laskennassa.

Yritysvastapuolten vastuurajat vahvistetaan kerran vuodessa, jolloin myös tarkistetaan johdannaismittien vakuustilanne.

Pankkivastapuolten johdannaisista aiheutuva luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA-yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi käteistä tai arvopapereita. Vakuuksien täsmäytykset vastapuolten välillä tehdään päivittäin. Muiden takauksien ja vakuuksien osalta noudatetaan samaa käytäntöä kuin luottoriskeissä. Vakuuksien riittävyys varmistetaan osana päivittäistä likviditeetin hallintaa stressitestimenetelmin.

OP Ryhmän S&P-ratingin putoaminen AA-:sta A:han 31.12.2018 olisi aiheuttanut 59 miljoonan euron lisävakuusvaateen. Vertailuvuonna ratingin putoaminen olisi aiheuttanut 7 miljoonan euron lisävakuusvaateen.

Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta voi syntyä sekä rahoitustoiminnan että kaupankäyntivaraston eristä. Vastapuoliriskistä johtuvaa vakavaraisuusvaatimusta lasketaan muun muassa OTC-johdannaisille sekä takaisinosto- ja myyntisopimuksille.

	b	c	f	g
	Jälleen- hankinta- kustannukset / nykyinen markkina-arvo	Tulevai- suuden potentiaalinen luottoriski	EAD luottoriskin vähentämisen tekniikoiden jälkeen	Riskipaino- tetut vastuuerät
31.12.2018, milj. €				
1 Käyvän arvon menetelmä	1 236	856	2 090	463

Vastapuoliriskin vastuiden määrä pysyi viime vuodenvaihteen tasolla.

3.2 Vastuun arvonokaisun (CVA) pääomavaatimukset (EU CCR2)

	a	b
	Vastuuarvo	Riskipaino- tetut vastuuerät
31.12.2018, milj. €		
4 Kaikki standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluvat salkut	400	175
5 Vastuun arvonokaisun pääomavaatimuksen soveltamisalaan kuuluvat yhteensä	400	175

Johdannaisten keskimääräinen maturiteetti laski, mikä pienensi vastuuarvoa ja sitä kautta riskipainotettujen erien määrää.

3.3 Standardimenetelmä – Vastapuoliriskivastuut sääntelyyn kuuluvan salkun ja riskin mukaan (EU CCR3)

Milj. €	Vastuuryhmät	Riskipaino					Yhteensä	Joista luokittele- mattomia
		0 %	2 %	50 %	100 %	Muut		
1	Valtiot tai keskuspankit	278					278	
2	Aluehallinnot tai paikallisviranomaiset	212					212	
3	Julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset				1		1	1
4	Kansainväliset kehityspankit	102					102	102
6	Laitokset		298				298	
11	Yhteensä	591	298		1		889	102

Keskusvastapuoliselvitettyjen vastuiden määrä on esitetty sarakkeessa 2 %. Vastuiden määrät olivat viime vuodenvaihteen tasolla.

3.4 IRB-menetelmä – Vastapuoliriskivastuut salkun ja PD-alan mukaan (EU CCR4)

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Yritysvastuut							
0,00 - < 0,15	249	0,1 %	115	44,7 %	10,1	55	22,0 %
0,15 - < 0,25	111	0,2 %	36	45,0 %	12,8	49	44,5 %
0,25 - < 0,50	79	0,4 %	73	44,9 %	8,0	48	60,5 %
0,75 - < 2,50	84	1,2 %	125	45,0 %	11,4	82	97,4 %
2,50 - < 10,00	19	4,3 %	76	45,0 %	4,1	26	139,3 %
10,00 - < 100,00	8	12,7 %	4	45,0 %	5,5	19	222,4 %
100,00	1	100,0 %	1	45,0 %	9,2		
Yhteensä	552	0,9 %	430	44,8 %	10,3	279	50,6 %

PD-luokka	a	b	c	d	e	f	g
	EAD luottoriskin vähentämisteknikoiden jälkeen	Keski-määräinen PD	Velallisten määrä	Keski-määräinen LGD	Keski-määräinen maturiteetti	Riski-painotetut vastuuerät	Keski-määräinen riskipaino
Luottolaitosvastuut							
0,00 - < 0,15	478	0,1 %	35	19,8 %	6,2	74	15,5 %
0,15 - < 0,25	37	0,2 %	12	18,1 %	5,0	12	32,4 %
0,25 - < 0,50	129	0,4 %	8	32,4 %	10,4	82	63,7 %
0,50 - < 0,75	5	0,7 %	1	45,0 %	2,6	9	167,5 %
Yhteensä	649	0,1 %	56	22,4 %	7,0	177	27,3 %

Yritysvastuiden keskimääräiset riskipainot nousivat. Luottolaitosvastuiden keskimääräiset riskipainot olivat viime vuodenvaihteen tasolla. Vähittäisvastuista ei ole esitetty tietoja, vähittäisvastuiden vastapuoliriskivastuiden määrä ei ole olennainen.

3.5 Nettoutuksen ja hallussa olevien vakuuksien vaikutus vastuuarvoihin (EU CCR5-A)

31.12.2018, milj. €	a	b	c	d	e
	Positiivinen käypä bruttoarvo	Nettoutusedut	Nettoutettu nykyinen luottoriski	Hallussa olevat vakuudet	Netto-luottoriski
1 Johdannaiset		3 911	1 331	2 580	2 090
4 Yhteensä		3 911	1 331	2 580	2 090

Johdannaisten positiivinen käypä bruttoarvo ja nettoutusedut eivät ole vertailukelpoisia raportointimuutoksesta johtuen. Vakuuksien määrä nousi. Nettovastuiden määrä oli viime vuodenvaihteen tasolla.

3.6 Vastapuoliriskiin liittyviä vastuuta koskevien vakuuksien kokoonpano (EU CCR5-B)

31.12.2018, milj. €	a	b	c	d
	Positiivinen käypä bruttoarvo	Johdannaisliiketoimissa käytetty vakuus	Asetetun vakuuden käypä arvo	Hallussa olevat vakuudet
	Erötetty	Eröttämätön	Erötetty	Eröttämätön
1 Käteinen		490	1	458
2 Valtionvelka			174	244

Keskusvastapuolelle annetut vakuudet ovat erotettuja. Vakuudet muiden vastapuolien kanssa ovat erottamattomia. Suurin osa vakuuksista on käteistä.

3.7 Luottojohdannaisvastuut (EU CCR6)

31.12.2018, milj. €	a		b	c
	Luottojohdannaisien suojaukset	Ostettu suoja	Myyty suoja	Muut luottojohdannaiset
Nimellisarvot				
Indeksiin liittyvät luottoriskinvaihtosopimukset				118
Muut luottojohdannaiset				90
Nimellisarvot yhteensä				209
Käyvät arvot				3
Positiivinen käypä arvo (varat)				6
Negatiivinen käypä arvo (velat)				-3

Luottojohdannaisien määrä oli samalla tasolla kuin viime vuodenvaihteessa.

3.8 Vastuut keskusvastapuolille (EU CCR8)

31.12.2018, milj. €	a		b
	EAD luottoriskinvaihtamisen jälkeen	Riskipaino-	Riskipainotetut vastuuerät
1 Ehdot täyttävään keskusvastapuoleen liittyvät vastuut (yhteensä)		298	6
2 Vastuut ehdot täyttävässä keskusvastapuolella (lukuun ottamatta alkuperäistä marginaalia ja maksuja maksukyvyttömyysrahastoon), joista		298	6
3 i) OTC-johdannaiset		298	6
7 Erotettu alkuperäinen marginaali (initial margin)		175	

Keskusvastapuoleen liittyvien vastuiden määrä on noussut hieman vuoden aikana. Alkuperäinen marginaali riippuu position riskitasosta; marginaalin määrä on kasvanut vuoden aikana.

3.9 Standardimenetelmän soveltamisalaan kuuluva markkinariski (EU MR1)

31.12.2018, milj. €	a		b
	Riskipainotetut vastuuerät	Riskipainotetut vastuuerät	Pääomavaihtimukset
Suorat tuotteet			
1 Korkoriski (yleinen ja erityinen)		1 041	83
2 Osakeriski (yleinen ja erityinen)		0	0
4 Hyödykeriski		11	1
Optiot			
6 Delta plus -menetelmä		268	21
9 Yhteensä		1 319	106

Yleisriskin määrä nousi hieman vuoden aikana. Erityisriskin määrä kasvoi hieman position kasvun ja keskimääräisen luottoluokitusasteen heikentymisen myötä. Delta plus -menetelmän mukaiset riskipainotetut erät kasvoivat hieman.

4 Arvopaperistetut erät

4.1 Arvopaperistetut erät

Arvopaperistetut erät rating-luokittain, Moody's vastaavuus, milj. €	2018		2017	
	Vastuun määrä	Riskipainotetut erät	Vastuun määrä	Riskipainotetut erät
Kaupankäyntivarausten ulkopuoliset				
Arvopaperistetut erät				
Aaa			488	36
A1-A3	613	46	21	3
Baa1-Baa3			9	3
Yhteensä	613	46	518	42

OP Ryhmä toimii sijoittajana arvopaperistamisprosessissa, ja sillä ei ole uudelleenarvopaperistettuja eriä. Arvopaperistetuissa erissä ei ollut eräntyneitä tai arvonalentuneita saamisia.

Arvopaperistetut erät on käsitelty sisäisten luokitusten menetelmän (IRBA) mukaan. Sijoitettaessa arvopaperistettuihin eriin ja niiden juoksuaikana kiinnitetään erityistä huomiota lainojen rakenteellisiin ja vakuuksien ominaispiirteisiin.

OP Ryhmässä arvopaperistettujen lainojen luotto- ja markkinariskin liittyviä muutoksia seurataan säännöllisesti.

5 Soveltamisala, omat varat ja muuttuva pääomavaatimus

5.1 Erot tilinpäätös- ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidoinnin välillä sekä tilinpäätöserien luokittelun ja vakavaraisuuslaskennan riskiluokittelun vertailu (EU LI1)

	a	b	c	d	e	f	g
	Kirjanpito- arvot, kuten ne on ilmoitettu julkaistuissa tilinpää- töksissä	Vakavarai- suuskonsoli- doinnin mukaiset kirjanpito- arvot	Luottorisiin kuuluvat	Kirjanpitoarvot Vastapuoli- riskiin kuuluvat	Kirjanpitoarvot Arvopaperis- tamiseen kuuluvat	Markkina- riskiin kuuluvat	Eivät kuulu pääoma- vaatimuk- siin tai vähenne- tään omista varoista
31.12.2018, milj. €							
Varat							
Käteiset varat	12 350	12 299	12 299				
Saamiset luottolaitoksilta	183	181	181				
Johdannaissopimukset	3 482	3 365		3 365		2 916	
Sijoitusomaisuus	22 810	15 454	14 351		613	489	
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	9 771						
Osuudet osakkuusyhtymissä	237	75	51				
josta liikearvo osakkuusyhtymissä	24	24					24
Aineettomat hyödykkeet	1 490	685					685
Aineelliset hyödykkeet	737	665	665				
Muut varat	2 033	1 452	1 277	175			
josta eläkesaamiset	34	34					27
Verosaamiset	209	157	157				
Varat yhteensä	140 382	121 484	116 131	3 541	613	3 405	710
Velat							
Velat luottolaitoksille	4 807	4 804					4 804
Johdannaissopimukset	2 821	2 825		2 825			2 825
josta DVA-oikaisu	-26	-26					-21
Velat asiakkaille	66 112	66 793					66 793
Vakuutusvelka	9 476						
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	30 456	30 598					30 598
Varaukset ja muut velat	2 785	2 318					2 318
Verovelat	921	735					735
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 358	1 385					1 385
Velat yhteensä	128 547	109 460		2 825			109 460
Oma pääoma							
OP Ryhmän omistajien osuus							
Osuuspääoma							
Jäsenosuudet (osuus)	199	199					199
Tuotto-osuudet (äänivallaton osuus)	3 042	3 042					3 042
Käyvän arvon rahasto	7	6					6
josta rahavirran suojausrahasto	33	33					33
Muut rahastot	2 183	2 134					2 134
Kertyneet voittovarot	6 250	6 643					6 643
Edellisten tilikausien voitto	5 879	6 189					6 189
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-415	-412					-412
Tilikauden voitto	786	866					866
Määräysvallattomien omistajien osuus	154						
Oma pääoma yhteensä	11 835	12 024					12 024
Velat ja oma pääoma yhteensä	140 382	121 484		2 825			121 484

OP Ryhmän ja konsolidointiryhmän taseiden väliset erot johtuvat eroista konsolidoinnin sisällössä ja laajuudessa. Konsolidointiryhmässä vakuutusyhtiöitä ei ole konsolidoitu, vaan ne näkyvät konsolidointiryhmän sijoituksina eikä vakuutusyhtiöiden oma pääoma sisälly konsolidointiryhmän omiin pääomiin. Konsolidointiryhmässä on sovellettu CRR:n artiklan 19 olennaisuusrajoja yhtiöiden konsolidoinnissa. Omista varoista vähennetyt erät esitetään kohdissa 1.1 ja 5.4.

5.2 Suurimmat erot vakavaraisuuslaskennan vastuumäärien ja vakavaraisuussääntelyn mukaisen konsolidointiryhmän taseen kirjanpitoarvojen välillä (EU LI2)

	a	b	c	d	e
	Yhteensä	Luottoriski	Erittely riskilajeittain		Markkina- riski
			Vastapuoli- riski	Arvopape- ristaminen	
31.12.2018, milj. €					
1 Konsolidoidun taseen varojen kirjanpitoarvo (lomakkeen EU LI1 mukaisesti)	123 690	116 131	3 541	613	3 405
2 Konsolidoidun taseen velkojen kirjanpitoarvo (lomakkeen EU LI1 mukaisesti)					
4 Taseen ulkopuoliset määrät	24 004	9 734			
6 Eri nettoutussäännöistä johtuvat erot lukuun ottamatta jo rivillä 2 esitettyjä	-1 451		-1 451		
7 Varausten huomioon ottamisesta johtuvat erot	516	516			
8 Omaan varoihin sovellettavista suodattamista johtuvat erot					
9 Muut oikaisut	-931	-931			
10 Vakavaraisuuslaskennan vastuut yhteensä	145 827	125 449	2 090	613	3 405

Vakavaraisuussääntelyssä voidaan huomioida nettoutus laajemmin kuin kirjanpidossa. Tietyt kirjanpidon erät eivät ole yksiselitteisesti jaettavissa riskilajeille, joten niiden päällekkäisen käsittelyn välttämiseksi nämä erät on poistettu laskennasta. Taseen ulkopuolisista eristä sarakkeessa a on esitetty sopimuksen mukainen vastuu määrä ja sarakkeessa b vastuu määrä luottovasta-arvokertoimen soveltamisen jälkeen.

5.3 Kaavio konsolidoinnin laajuuden eroista (yhteisö yhteisöltä) (EU LI3)

Yhteisön nimi	a Tilinpäätöksen konsolidointimenetelmä	b c d e Vakavaraisuussäätelyn mukainen konsolidointimenetelmä				f Yhteisön kuvaus
		Täysi konsolidointi	Suhteellinen konsolidointi	Ei konsolidoitu eikä varoja ole vähennetty	Valvojan lupa riskipainotukseen	
OP Osuuskunta	täysi konsolidointi	x				Rahoituksen välitystä avustava laitos
OP-Palvelut Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP Asiakaspalvelut Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP-Asuntoluottopankki Oyj	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
OP Säilytys Oy	täysi konsolidointi	x				Omaisuudenhoito
OP-Korttiyhtiö Oyj	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
OP-Rahastoyhtiö Oy	täysi konsolidointi	x				Rahastoyhtiö
Helsingin Seudun Osuuspankki	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
Checkout Finland Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP Varainhoito Oy	täysi konsolidointi	x				Omaisuudenhoito
Pivo Wallet Oy	täysi konsolidointi	x				Rahoitusta palveleva toiminta
OP-Henkivakuutus Oy	täysi konsolidointi			x	x	Vakuustointi
Helsingin OP-Kiinteistökeskus Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistövälitys
OP Asset Management Execution Services Oy	täysi konsolidointi			x		Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta
PAM USA Funds Oy	täysi konsolidointi			x		Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta
OP Kiinteistösijoitus Oy	täysi konsolidointi	x				Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Fund Finland Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Fund of Funds Finland Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Fund Finland III GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Real Estate Debt And Secondaries GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Asuntorahasto I GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Toimitilakiinteistö GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Rent Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
OP Tonttirahasto GP Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitustoiminta
Access Capital Partners Group S.A.	pääomaosuusmenetelmä		x			Rahoitusta ja sijoitusta palveleva toiminta
PAM USA Fund I Ky				x		Rahastotoiminta
Oy Kaisaniemenkatu 1	IFRS11		x			Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiint. Oy Ansatie 5	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiint. Oy Quartetto Intermezzo	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiint. Oy Uusi Paino	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Eteläesplanadi 12	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Fenix Terra	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
OP Helsingin kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
OPHV:n kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11			x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Automatia Pankkiautomaatit Oy	pääomaosuusmenetelmä		x			Rahoitusta palveleva toiminta
Finansi-Kontio Oy	pääomaosuusmenetelmä		x			Atk-laitteisto- ja ohjelmistokonsultointi
Paja Finanssipalvelut Oy	pääomaosuusmenetelmä		x			Muu liikkeenjohdon konsultointi
Opset Oy				x		Muu posti-, jakelu- ja kuriiritoiminta
Real Estate Fund of Funds II Ky	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitus
Real Estate Fund Finland III Ky	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitus
OP-Vallila Rahasto VYM Oy	täysi konsolidointi			x		Kiinteistösijoitus
OP-Vallila Rahasto Ky	täysi konsolidointi	x				Kiinteistösijoitus
Kiint. Oy Vääksyntie 2	IFRS11		x			Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Vääksyntie 4	IFRS11		x			Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy OPK-Vallila	IFRS11		x			Kiinteistöyhtiö
Aino Holdingyhtiö Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Joukahainen Oy	pääomaosuusmenetelmä			x		Omaisuudenhoito
Otsu Infrastruktuuri I Ky	täysi konsolidointi			x		Omaisuudenhoito
Real Estate Fund of Funds V Gp Oy	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Real Estate Fund of Funds V Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
European Real Estate Senior Debt 1	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
European Real Estate Senior Debt 2	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
European Real Estate Senior Debt 3	täysi konsolidointi			x		Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
OP Co-Ride Oy	täysi konsolidointi			x		Autojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing
CapMan Hotels RE Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Omien kiinteistöjen kauppa
European Fund Investments II L.P.	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
HRJ Global Buy-Out III (Asia) L.P.	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Certior Credit Opportunities Fund Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Certior Credit Investments I Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
Access Capital Private Debt Fund II Ky	pääomaosuusmenetelmä			x		Rahastotoiminta
ShipFunk Oy	pääomaosuusmenetelmä			x		Ohjelmistojen suunnittelu ja valmistus
OP Yrityspankki Oyj	täysi konsolidointi	x				Pankkitoiminta
OP Finance Estonia AS	täysi konsolidointi	x				Muu luotonanto/Leasingyhtiö
OP Finance SIA (Latvia)	täysi konsolidointi	x				Muu luotonanto/Leasingyhtiö
OP Finance UAB (Liettua)	täysi konsolidointi	x				Muu luotonanto/Leasingyhtiö
OP Vakuutus Oy	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
A-vakuutus Oy	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
Kaivokadun PL-hallinto Oy	täysi konsolidointi			x		Ei toimintaa
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	täysi konsolidointi			x	x	Vahinkovakuutus
Pohjola Terveys Oy	täysi konsolidointi			x		Lääkäriasemat, yksityislääkärit ja vastaavat erikoislääkäripalvelut
Tikkurilan Kauppatalo Oy	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Helsingin Puutarhurinkuja 2	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Vantaan Kisällintie 13	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy STC Viinikkala	IFRS11			x		Kiinteistöyhtiö

OP Yrityspankki kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
OP Vakuutus kiinteistöt (alle 10 meur)	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Grand Cargo Terminal 1	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Grand Cargo Terminal 2	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiint. Oy Tampereen Ratinankaari	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Vuosaaren Pohjoinen Ostoskeskus	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kanta-sarvis I	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Koskitammi	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Helsingin Topeliuksenkatu 41b	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Helsingin Franzéninkatu 13	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkadun Pysäköinti	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Turun Joukahaisenkatu 9	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Oulun Kiilakivi	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kuopion Isabella	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Espoon Siuntiontie 3	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Asiakkaankatu 3	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Hatunpääkatu 1	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Tuusulan Jatke	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Keskinäinen kiinteistö Oy Marikko	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Koivuhaan Yrityskeskus	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Kiinteistö Oy Kaarlenkadun Fenno	IFRS11	x	Kiinteistöyhtiö
Prime Property Oy	täysi konsolidointi	x	Omien kiinteistöjen kauppa
Prime DK 1 ApS	täysi konsolidointi	x	Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Prime DK 2 ApS	täysi konsolidointi	x	Muulla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Akaan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alajärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alastaron Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alavieskan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Alavuden seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Andelsbanken för Åland	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Andelsbanken Raseborg	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Artjärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Askolan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Auranmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Etelä-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Etelä-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Etelä-Pohjanmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Euran Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Haapamäen Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Hailuodon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Halsuan-Ylipään Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Himangan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Honkilahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Humppilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Itä-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Janakkalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Jokioisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Jämsän Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Järvi-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kainuun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kalajoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kalkkisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kangasalan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kangasniemen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kannuksen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kermin Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kerimäen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Keski-Pohjanmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Keski-Suomen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Keski-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kesälahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kihniön Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kiikoisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kiteen Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Koitin-Pertunmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Korpilahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Korsnäs Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kronoby Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kuhmon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kuortaneen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kurun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kuusamon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kymenlaakson Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Kärkölan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Köyliön Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Laihian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lapin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lehtimäen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lemin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Limingan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Liperin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Loimaan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lokalahden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta

Lounaismaan OP	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lounaisrannikon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Lounais-Suomen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Luhangan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Luopioisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Luumäen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Länsi-Kymen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Länsi-Suomen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Länsi-Uudenmaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Maaningan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Melliän Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Merimaskun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Metsämaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Miehkälän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mouhijärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Multian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mynämäen-Nousiaisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Mäntsälän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nagu Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nakkila-Luvian Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Niinijoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nilakan Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Nivalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Op Kantrisalo	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Orimattilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Oripään Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Oulaisten Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Oulun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Outokummun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Paltamon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Parikkalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pedersörenejdens Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Perhon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Perhonjokilaakson Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Peräseinäjoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Petäjäveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pihtiputaan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjois-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjois-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjois-Savon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pohjolan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Polvijärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Posion Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pudasjärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pukkilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Pulkkilan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Punkalaitumen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Purmo Andelsbank	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Päijät-Hämeen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Raahan seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rantasalmen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rautalammin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Riistaveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Ruoveden Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Ruukin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rymättylän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Rääkkylän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sallan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sastamalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Satakunnan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Satapirkan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Savitaipaleen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Siikajoen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Siikalatvan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Simppeleen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Sonkajärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Suomenselän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Suur-Savon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Säkylän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Taivalkosken Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Taivassalon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tampereen Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tervolan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tervon Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Toholammin Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tornion Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Turun Seudun Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tuusniemen Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Tymävän Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Ullavan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Urjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Utajärven Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Vaara-Karjalan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta
Vaasan Op	täysi konsolidointi	x	Pankkitoiminta

Valkeakosken Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vampulan Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vehmersalmen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vesannon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vihannin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Vimpelin Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Virtain Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylitornion Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Kainuun Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Yläneen Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ylä-Savon Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
Ypäjän Op	täysi konsolidointi	x			Pankkitoiminta
OP-Kiinteistökeskukset n. 60 kpl (pl. Hgin OPKK)	täysi konsolidointi			x	Kiinteistönvälitys
Saimaa Capital Oy	käypä arvo		x		Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Länsi-Suomen Pääomarahasto Oy	käypä arvo			x	Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Uudenmaan Pääomarahasto Oy	käypä arvo		x		Muualla luokittelemattomat rahoituspalvelut
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy	pääomaosuusmenetelmä		x		Muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta
Pohjois-Karjalan Kiinteistöt Oy	IFRS11			x	Asuntojen vuokraus
Pyhäselän Ranta Oy	IFRS11			x	Omien kiinteistöjen kauppa
TOP Rahastosijoitukset Oy	IFRS11			x	Rahoitusalan holdingyhtiöiden toiminta
Jyväskylän Kassatalo Oy	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Vammalan Torikeskus	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Mikkelin Forum Oy	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 12	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Hämeenkivi	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Kiinteistö Oy Joensuun Koskikatu 9	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Asunto Oy Oulun Kalevankulma	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
As Oy Lappeenrannan Kirkkokatu 9	IFRS11		x		Kiinteistön omistus ja hallinta
Osuuspankkien kiinteistöyhteisöt (alle 10 meur)	IFRS11			x	Kiinteistöyhtiö

Konsolidointiryhmän määritelmän mukaisesti vakuutusyhtiöitä ei ole yhdistelty vakavaraisuuteen, vaan ne käsitellään sijoituksina. Muut yhdistelemättömät yhteisöt ovat taseeltaan alle 10 miljoonaa euroa. Omista varoista vähennettyjä sijoituksia ei ole.

5.4 Omat varat viranomaiskaavalla

Komission täytäntöönpanoasetuksen mukaan luottolaitoksen tulee esittää omat varat käyttäen Euroopan pankkiviranomaisen määrittelemää mallia omien varojen julkaisulle.

31.12.2018, milj. €		Asetuksen (EU) N:o 575/2013 artikla, johon viitataan	
Ydinpääoma (CET1): pääomainstrumentit ja rahastot			
1	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	3 094	26 (1), 27, 28, 29
	josta: jäsenosuudet (osuus)	199	EPV:n luettelo, 26 (3)
	josta: tuotto-osuudet (äänivallaton osuus)	3 042	EPV:n luettelo, 26 (3)
	josta: omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-147	
2	Kertyneet voittovarot	6 189	26 (1) c
3	Kertyneet muun laajan tuloksen erät (ja muut rahastot)	1 728	26 (1)
5a	Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut ja osingot	771	26 (2)
6	Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja:	11 783	
Ydinpääoma (CET1): Lakisääteiset oikaisut			
7	Muut arvonoidit	-27	34 ja 105
8	Aineettomat hyödykkeet	-710	36 (1) b, 37
11	Käyvän arvon rahastoon sisältyvät erät, jotka liittyvät rahavirtojen suojauksista saatuihin voittoihin tai tappioihin	-33	33 (1) a
12	Odotettujen tappioiden yhteismäärän laskennasta saatavat negatiiviset määrät	-288	36 (1) d, 40, 159
14	Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	-21	33 (1) b
15	Etuusperusteisten eläkerahaston varat	-27	36 (1) e, 41
28	Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yht.	-1 106	
29	Ydinpääoma (CET1)	10 677	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): Instrumentit			
33	Asetuksen 484 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain AT1:sestä	80	486 (3)
36	Ensisijainen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä oikaisuja:	80	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): lakisääteiset oikaisut			
43	Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yht.		
44	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	80	
45	Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	10 757	
Toissijainen pääoma (T2): Instrumentit ja varaukset			
46	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	995	62, 63
51	Toissijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä oikaisuja	995	
Toissijainen pääoma (T2): lakisääteiset oikaisut			
57	Toissijaiseen pääomaan (T2) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä		
58	Toissijainen pääoma (T2)	995	
59	Pääoma yhteensä (TC = T1 + T2)	11 752	
60	Riskipainotetut varat yhteensä	52 126	
Vakavaraisuussuhteet ja puskurit			
61	Ydinpääoma (CET1) prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	20,5	92 (2) a
62	Ensisijainen pääoma (T1) prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	20,6	92 (2) b
63	Kokonaispääoma prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	22,5	92 (2) c
64	Laitoskohtainen puskurivaatimus ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä	9,0	CRD 128, 129, 130, 131, 133
65	josta: Yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,5	
66	josta: Vastasykklistä puskuria koskeva vaatimus	0,0	
67a	josta: Maailmanlaajuisen järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (G-SII) tai muuhun järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (O-SII) liittyvä puskurit	2,0	CRD 131
68	Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (%-osuutena kokonaisriskin määrästä)	20,5	CRD 128
Vähennyksiin sovellettavien raja-arvojen alle jäävät määrät (ennen riskipainotusta)			
Ylärajat, joita sovelletaan varausten sisällyttämiseen toissijaiseen pääomaan (T2)			
79	Yläraja luottoriskioikaisujen sisällyttämiseksi toissijaiseen pääomaan, kun noudatetaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää	37 724	62
Pääomainstrumentit, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyä (sovelletaan vain 1.1.2014-1.1.2022)			
82	Nykyinen yläraja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyä	80	484 (4), 486 (3),(5)
83	Ensisijaisesta lisäpääomasta (AT1) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)	1	484 (4), 486 (3),(5)

5.5 Laitoskohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Taulukko 1: Vastasyklisen pääomapuskurin laskennan kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen, milj. €

Rivi	Yleiset luottovastuut		Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut		Arvopaperistettujen vastuut	
	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo 010	Sisäisten luotto- luokitusten menetelmän mukainen vastuuarvo 020	Kaupankäynti- varastoon kuuluvien vastuiden pitkien ja lyhyiden positioiden summa (SA- menetelmä) 030	Sisäisten mallien mukainen kaupankäynti- varastoon kuuluvien vastuiden arvo 040	Standardi- menetelmän mukainen vastuuarvo 050	Sisäisten luotto- luokitusten menetel- män mukainen vastuuarvo 060
010	Jakautuminen maittain*					
Suomi	2 424	93 374	397			48
Ruotsi	150	659	29			
Norja	0	185	3			
Islanti	0	1				
Tsekki	0	10				
Slovakia	0	0				
Iso-Britannia	0	34				
Liettua	687	104				
Muut maat	678	1 149	9			565
020	Yhteensä		3 940	95 516	437	613

Rivi	Omien varojen vaatimukset joista: kaupankäynti- varastoon kuuluvat vastuut		joista: arvopaperistettujen vastuut	Yhteensä	Omien varojen vaatimusten painot	Laitoskohtainen vastasyklinen pääomapuskurikanta	
	joista: yleiset luottovastuut	080					
	070	080	090	100	110	120	
010	Jakautuminen maittain*						
Suomi	2 910	22	0	3 028	0,93	0,00 %	
Ruotsi	39	2		41	0,01	2,00 %	
Norja	4	0		5	0,00	2,00 %	
Islanti	0			0	0,00	1,25 %	
Tsekki	1			1	0,00	1,00 %	
Slovakia	0			0	0,00	1,25 %	
Iso-Britannia	1			1	0,00	1,00 %	
Liettua	63			63	0,02	0,50 %	
Muut maat	102	1	3	106	0,03	0,00 %	
020	Yhteensä		3 121	25	4	3 245	1,00

Taulukko 2: Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä

Rivi	Sarake 010
010	Kokonaisriskin määrä
	52 126
020	Laitoskohtainen vastasyklinen puskurikanta
	0,04 %
030	Laitoskohtaista vastasyklistä puskuria koskeva vaatimus
	20

* Luottolaitosdirektiivin artiklan 140.4 mukaisesti lasketut vastuut; ei sisällä valtiovastuita, niihin verrattavia vastuuta eikä luottolaitosvastuita.

6 Velkaantuneisuus

6.1 Velkaantuneisuus

Velkaantuneisuus, milj. €	31.12.2018	31.12.2017
Ensisijainen pääoma (T1)	10 757	9 973
Vastuut yhteensä	125 510	127 027
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	8,6	7,9

Velkaantumisasetta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) esitetään Komission delegoidun asetuksen mukaisesti. Säännösluonnosten mukainen minimitaso on kolme prosenttia. Vähimmäisomavaraisuusaste on laskettu katsauskauden lopun luvuilla.

Taulukko LRSum: Täsmäytysyhteenvedo varoista ja vähimmäisomavaraisuusasteen vastuista		Sovellettava määrä
1	Varojen kokonaismäärä julkaistujen tilinpäätösten mukaan	140 382
2	Niitä yhteisöjä koskeva oikaisu, jotka on konsolidoitu kirjanpitosista mutta joihin ei sovelleta konsolidoinnin sääntelyä	-18 898
4	Johdannaisinstrumenttien oikaisut	1 331
6	Taseen ulkopuolisten erien oikaisu (ts. taseen ulkopuolisten vastuiden muuntaminen luottoa vastaaviksi määriksi)	7 988
7	Muut oikaisut	-5 293
8	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä	125 510
		CCR:n vähimmäis-omavaraisuusasteen vastuut
Taulukko LRCom: Vähimmäisomavaraisuusasteen yhteinen julkistaminen		
Taseeseen sisältyvät vastuu (pl. johdannaiset ja arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet)		
1	Taseeseen sisältyvät erät (pl. johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat, mutta ml. vakuudet)	116 337
2	Ensisijaista pääomaa määritettäessä vähennetyt määrät	-1 025
3	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pl. johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja haltuun uskotut varat)	115 312
Johdannaisten vastuut		
4	Jälleenhankintakustannus, joka liittyy kaikkiin johdannaistoiimiin (eli hyväksyttävä käteisellä katettava vakuusmarginaali, netto)	962
5	Potentiaalisen tulevan luottoriskin korotukset kaikille johdannaistoiimille (käyvän arvon menetelmä)	1 130
9	Asetettujen luottojohdannaisten mukautettu efektiivinen nimellisarvo	131
10	Asetettujen luottojohdannaisten mukautetut efektiiviset nimelliskuitaukset ja lisävähennykset	-14
11	Johdannaisten vastuut yhteensä	2 210
Muut taseen ulkopuoliset vastuut		
17	Taseen ulkopuolisiin eriin liittyvät vastuut, bruttomääräinen nimellismäärä	24 004
18	Oikaisut luottoa vastaaviksi määriksi muuntamista varten	-16 015
19	Muut taseen ulkopuoliset vastuut	7 988
Pääoma ja vastuiden kokonaismäärä		
20	Ensisijainen pääoma (T1)	10 757
21	Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä	125 510
Vähimmäisomavaraisuusaste		
22	Vähimmäisomavaraisuusaste	8,6
Siirtymäjärjestelyjä koskeva valinta ja taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä		
EU-23	Valinta pääoman määrittelyssä käytettävää menettelyä koskevan siirtymävaiheen järjestelyistä	Siirtymävaihe

Taulukko LRSpl: Taseeseen sisältyvien vastuiden jako (pl. Johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut)		CCR:n vähimmäis-omavaraisuusasteen vastuut
EU-1	Taseeseen sisältyvät vastuut yhteensä (pois lukien johdannaiset, arvopapereilla toteutettavat rahoitustoimet ja ulkopuolelle jätetyt vastuut), josta:	116 337
EU-2	Kaupankäyntivarastoon kuuluvat vastuut	496
EU-3	Rahoitustoimintaan liittyvät vastuut, joista:	115 841
EU-4	Katetut joukkolaimat	6 118
EU-5	Valtiovastuiksi katsotut vastuut	17 630
EU-6	Aluehallintojen, kansainvälisten kehityspankkiin, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut, joita ei katsota valtiiovastuiksi	247
EU-7	Laitokset	549
EU-8	Kiinteistövakuudelliset vastuut	45 968
EU-9	Vähittäisvastuut	9 487
EU-10	Yritykset	30 814
EU-11	Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	789
EU-12	Muut vastuut (kuten oman pääoman ehtoiset vastuut, arvopaperistamiset ja muut vastuut, jotka eivät koske luottovelvoitetta)	4 237

Taulukko LRQua: Vapaamuotoinen teksti laadullisten seikkojen ilmoittamista varten

- Ylivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus**
Tase- ja pääomahallinnan keinoin varmistetaan, että velkaantumisen taso maturiteettitransformaatio huomioiden pysyy hallittuna ja velkaantumisen hallintaan on riittävät välineet käytettävissä. OP Ryhmän vakavaraisuustavoite on asetettu riittävän korkealle, jolloin velkaantumisen taso ei nouse korkeaksi tai vähimmäisomavaraisuusaste ei laske lähelle minimitasoa. Velkaantumisen tasoa seurataan sekä vähimmäisomavaraisuusasteen sisäisten tavoitetasojen että vakavaraisuuden avulla, lisäksi seurataan mm. pysyvän varainhankinnan vaatimusta (NSFR) ja taseen sitoutuneisuutta (AE).
- Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen sinä aikana, johon julkistettu vähimmäisomavaraisuusaste viittaa**
Vastuut kasvoivat vähemmän kuin oma pääoma, minkä seurauksena vähimmäisomavaraisuusaste nousi. Vastuiden määrä pieneni taseen ulkopuolisten erien käsittelyn tarkennuksista johtuen. Taseen kasvu oli luottokannan ja likviditeettireservin kasvutavoitteiden mukaista. Toimintaympäristön muutokset on kuvattu toimintakertomuksessa.

7 Maksuvalmiusvaatimus (LCR) ja varojen sitoutuneisuus (AE)

7.1 Maksuvalmiusvaatimuksen julkistamislomake (EU LIQ1)

Konsolidoinnin soveltamisala

Konsolidoitu

milj. €	Painottamaton arvo yhteensä (keskiarvo)				Painotettu arvo yhteensä (keskiarvo)			
	31.12.2018	30.9.2018	30.6.2018	31.3.2018	31.12.2018	30.9.2018	30.6.2018	31.3.2018
Vuosineljännes, joka päättyy (31, joulukuuta 2018)								
Keskiarvojen laskennassa käytettyjen tietopisteiden määrä: 12								
LAADUKKAAT LIKVIDIT VARAT								
1 Laadukkaat likvidit varat yhteensä					19 603	19 559	19 066	18 339
KÄTEISEN ULOSVRTAUKSET								
2 Vähittäistalletukset ja pienten liiketoiminta-asiakkaiden talletukset, joista	42 620	41 810	41 055	40 349	2 635	2 577	2 524	2 475
3 Stabiilit talletukset	32 651	32 185	31 749	31 327	1 633	1 609	1 587	1 566
4 Vähemmän stabiilit talletukset	9 969	9 625	9 306	9 022	1 003	968	936	909
5 Vakuudeton tukkurahoitus	21 859	21 964	21 580	20 967	9 877	10 044	9 819	9 650
6 Toiminnalliset talletukset (kaikki vastapuolet) ja talletukset osuuspankkien verkostoihin	8 301	8 358	8 380	8 152	2 062	2 077	2 083	2 026
7 Ei-toiminnalliset talletukset (kaikki vastapuolet)	11 746	11 863	11 578	11 309	6 004	6 225	6 115	6 118
8 Vakuudeton velka	1 812	1 742	1 621	1 507	1 812	1 742	1 621	1 507
9 Vakuudellinen tukkurahoitus								
10 Lisävaatimukset	12 639	12 497	12 245	11 904	1 960	2 033	2 110	2 138
11 Johdannaisvastuisiin ja muihin vakuusvaatimuksiin liittyvät ulosvirkaukset	711	808	891	920	711	808	891	920
12 Velkatuotteita koskevaan varojen menetykseen liittyvät ulosvirkaukset	92	83	92	112	92	83	92	112
13 Luottojärjestelyt ja likviditettisopimukset	11 836	11 605	11 263	10 872	1 157	1 141	1 127	1 105
14 Muut sopimusperusteiset rahoitusvelvoitteet	225	221	202	197	101	98	82	81
15 Muut ehdolliset rahoitusvelvoitteet	12 227	12 084	11 918	11 689	572	565	556	544
16 KÄTEISEN ULOSVRTAUKSET YHTEENSÄ					15 146	15 317	15 091	14 889
KÄTEISEN SISÄÄNVIRTAUKSET								
18 Sisäänvirkaukset täysin järjestetyistä vastuista	1 959	1 916	1 886	1 875	1 113	1 090	1 077	1 071
19 Muut käteisen sisäänvirkaukset	1 843	1 886	1 935	1 786	875	782	773	635
20 KÄTEISEN SISÄÄNVIRTAUKSET YHTEENSÄ	3 803	3 802	3 821	3 661	1 988	1 872	1 850	1 706
EU-20c Sisäänvirkaukset, joihin sovelletaan 75 prosentin ylärajaa	3 803	3 802	3 821	3 661	1 988	1 872	1 850	1 706

OIKAISTU ARVO YHTEENSÄ

21 MAKSUVALMIUSPUSKURI					19 603	19 559	19 066	18 339
22 KÄTEISEN NETTOULOSVRTAUKSET					13 158	13 445	13 241	13 183
23 Maksuvalmiusvaatimus (%)					149 %	145 %	144 %	139 %

7.2 Varojen sitoutuneisuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään tiedot varojen sitoutuneisuudesta ja sidottuihin varoihin liittyvistä veloista. Luvut on esitetty vuoden 2018 neljänneksen mediaanina. Varoja pidetään sidottuina, jos ne on annettu pantiksi tai vakuudeksi tai ne takaavat taseeseen merkittyä transaktiota (esimerkiksi velan vakuutena). Myös muut varat, jotka eivät ole vapaasti ryhmän käytössä luokitellaan sidottuiksi. Sidotut varat liittyvät pääasiassa OP Yrityspankin johdannaisiin liittyviin vakuuksiin, keskuspankkirahoituksen vakuuslainoihin (TLTRO II) sekä OP-Asuntoluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistövakuudellisten velkojen (covered bond) vakuuksiin. Covered bondeihin liittyvistä vakuuksista 2 142 miljoonaa euroa on ylivakuutta. Sitomattomista muista varoista 8 286 miljoonaa euroa ei sovellu vakuuskäyttöön (esim. aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, siirto- ja verosaamiset).

milj. €		010	040	060	090
		Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	Sidottujen varojen käypä arvo	Sitomattomien varojen kirjanpitoarvo	Sitomattomien varojen käypä arvo
010	Raportoivan laitoksen omaisuuserät	18 917		101 885	
030	Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet			67	
040	Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	2 440	2 439	10 179	10 149
050	joista: katetut joukkovelkakirjalainat	1 579	1 579	4 377	4 377
060	joista: omaisuusvakuudelliset arvopaperit	249	249	331	331
070	joista: julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	530	528	3 100	3 072
080	joista: rahoitusalan yritysten liikkeeseen laskemat	1 618	1 618	5 425	5 331
090	joista: muiden kuin rahoitusalan yritysten liikkeeseen laskemat	210	210	1 783	1 783
120	Muut omaisuuserät	16 234		91 520	
121	joista: muut lainat ja ennakot kuin vaadittaessa maksettavat lainat	15 677		69 977	

Seuraavassa taulukossa esitetään saadut vakuudet omaisuuslajeittain

Saadut vakuudet, milj. €		010	040
		Saatujen sidottujen vakuuksien käypä arvo	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien käypä arvo
130	Raportoivan laitoksen vastaanottama vakuus		460
140	Vaadittaessa maksettavat lainat		460
	OMAISUUSERIEN, SAATUJEN VAKUUKSIEN JA LIIKKEESEEN LASKETTUJEN OMIEN VIERAAN PÄÄOMAN EHTOISTEN ARVOPAPEREIDEN KOKONAISMÄÄRÄ		18 917

Sidottujen varojen ja saatujen vakuuksien osuus osuuspankkien yhteenliittymän varoista oli 15,6 %.

Sidotut varat ja niihin liittyvät velat, milj. €		010	030
		Sidottuihin varoihin liittyvät velat	Sidotut varat
010	Valikoitujen rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo		17 660
011	Kiinteistövakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)		10 666
012	Muut vakuudelliset velat		6 993

8 Allekirjoitukset

Johtokunta vahvistaa, että tämä raportti on annettu CRR:n osan 8 ja siihen liittyvän Euroopan pankkiviranomaisen ohjeistuksen mukaisesti ja raportti on laadittu noudattaen OP Ryhmän johtokunnan vahvistamia vakavaraisuustietojen julkistamisen periaatteita. Periaatteet määrittelevät julkistettavan tiedon oikeellisuuden varmentamisessa käytettävät menettelytavat ja tietojen olennaisuuden arvioinnin.

Helsingissä 11. helmikuuta 2019

OP Osuuskunnan johtokunta

Timo Ritakallio
OP Ryhmän pääjohtaja

Tony Vepsäläinen

Vesa Aho

Katja Keitaanniemi

Olli Lehtilä

Juho Malmberg

Harri Nummela

Tiia Tuovinen

9 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

9.1 Julkistamisvaatimusten täyttäminen

CRR art.	Viittaus
431 Julkistamisvaatimusten soveltamisala	
1 Yleiset julkistamisvaatimukset	Tämä raportti, OP Ryhmän tilinpäätös 2018 sekä www.op.fi:ssa julkaistavat tiedot Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10, sekä tämän raportin johdanto ja kohta 1.3
2 Toimivaltaisten viranomaisten antamat luvat	
3 Virallinen toimintalinja	OP Ryhmän johdon hyväksymät vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteet
4 Vaadittaessa perusteltava luottoluokitusta koskevat päätökset	Toimitetaan pyydettyäessä
432 Ei-olennaiset tiedot ja liikesalaisuutena tai luottamuksellisenä pidettävät tiedot	
1-4 Laitokset voivat jättää julkistamatta epäolennaisia, liikesalaisuuksiksi tai luottamuksellisiksi luokiteltuja tietoja	Kohta 9.2 Tiedot julkistetaan vuosittain tilinpäätöksen julkaisupäivän yhteydessä. Neljännesvuosittain ja puolivuositain julkistettavat tiedot esitetään osavuosikatsauksien yhteydessä. Julkistamisfrekvenssi arvioidaan vakavaraisuustietojen julkistamisperiaatteiden mukaan.
433 Julkistamisen määräajat	
434 Julkistamistavat	www.op.fi
435 Riskienhallintatavoitteet ja -käytänteet	
1 a) Riskien hallinnassa sovellettavat strategiat ja prosessit	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 b) Rakenne ja organisaatio	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohdat 2. ja 3. (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 c) Raportointijärjestelmät	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 2.6 (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA) sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Mediaalle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, kohta 8.
1 d) Riskienhallintamenetelmät	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA), tämän raportin kohdat 2.12. (EU CR3) ja 2.13.
1 e) Laitoksen riskienhallintajärjestelyiden riittävyyttä koskeva julistus	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 16. (EU OVA, EU CRA, EU CCRA, EU MRA, LIQA)
1 f) Riskiprofiili	Tilinpäätöksen 2018 liite 53. OP Ryhmän riskitoleranssit
EPV:n ohjeet maksuvalmiusvaatimukseen liittyvien tietojen julkistamisesta maksuvalmiusriskin hallintaa koskevan julkistamisen täydentämiseksi 435 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2017/1)	Kohta 7.1 (LIQ1) ja Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, erityisesti kohta 12. (LIQA) www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Mediaalle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
2 a)-e) Ylimmän hallintoelimen organisointi	
436 Soveltamisala	
a) Laitoksen nimi	Johdanto
b) Tiedot tilinpäätöksen laadinnan ja vakavaraisuusvaatimusten eroista	Johdanto ja kohdat 5.1 (EU LI1), 5.2 (EU LI2) ja 5.3 (EU LI3)
c) Esteet, jotka haittaavat omien varojen nopeaa siirtoaomoyhtymän ja sen tytäryritysten välillä	Ei sovellu.
d) Kokonaisuus, jolla todelliset omat varat alittavat konsolidoinnin ulkopuolisilta tytäryrityksiltä vaaditun, sekä kyseisen tytäryrityksen tai kyseisten tytäryritysten nimet;	Ei sovellu.
e) Olosuhteet, joissa 7 ja 9 artiklan säännöksiä voidaan soveltaa.	Ei sovellu.
437 Omat varat	
1a) Omien varojen täydellinen täsmäytys tarkastettuun tilinpäätökseen sisältyvään taseeseen	Kohdat 1.1 ja 5.1. (EU LI1)
1b) Kuvaus omiin varoihin luettavien instrumenttien keskeisistä ominaisuuksista	Liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet Instrumenttien ehdot löytyvät liikkeellelaskijoiden nettisivuilta. Ydinpääomainstrumenttien (CET1) ehdot löytyvät Osuuspankkien säännöistä pankkien omilta sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien ehdot löytyvät OP Yrityspankin sivuilta: op.fi > OP RYHMÄ > velkasijoittajat sekä Helsingin Seudun Osuuspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit > OP Helsinki
1c) Omiin varoihin kuuluvien instrumenttien kaikki ehdot	Kohdat 1.1, 5.1 (EU LI1) ja 5.4
1d) Sovellettavat suodattimet ja vähennykset	Kohdat 1.1 ja 5.4
1e) Kuvaus rajoituksista, joita sovelletaan omien varojen laskennassa	Kohdat 1.1 ja 5.4
1f) Vakavaraisuussuhteet, jotka on laskettu käyttämällä muulla kuin asetuksessa säädettyä perustalta määritettyjä omien varojen osatekijöitä, kattava selostus kyseisten vakavaraisuussuhteiden laskentaperustasta.	Ei sovellu.
2) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1423/2013 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisista laitosten omia varoja koskevien julkistamisvaatimusten teknisistä täytäntöönpanostandardeista	Kohdat 1.1, 5.1 (EU LI1), 5.4 ja liite 1. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet
438 Pääomavaatimukset	
a) Tiivistelmä menetelmistä, joilla arvioidaan sisäisen pääoman riittävyyttä	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohdat 2.2 ja 2.4 sekä tilinpäätöksen liite. 53 OP Ryhmän riskitoleranssit
b) Viranomaisen pyynnöstä tulokset vakavaraisuuden hallinnan prosessista, ml. lisäpääomavaatimukset	Kohta 1.4.
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset (SA-menetelmä)	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
c) Luottoriskin omien varojen vaatimukset luottoriskille (IRB-menetelmä)	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
i) kuhunkin artiklassa 155 mainittuun menetelmään:	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
ii) Pörssilistattuihin vastuisiin, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyviin pääomasijoituksiin ja muihin vastuisiin	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
iii) Vastuut, jotka ovat omien varojen vaatimusten osalta valvonnallisen siirtymän (supervisory transition) alaisia.	Ei sovellu.
iv) Vastuut, joihin sovelletaan omien varojen vaatimusten osalta voimassa olevien sääntöjen jatkamista.	Ei sovellu.
e) Laitoksen kaupankäyntivarastoon liittyvää liiketoimintaa koskevat omien varojen vaatimukset	Kohdat 1.2 (EU OV1), 1.3 ja 3.9 (MR1)
f) Operatiivisen riskin omien varojen vaatimukset	Kohdat 1.2 (EU OV1) ja 1.3
Eritiskohteiden rahoitukseen liittyvät vastuut ja oman pääoman ehtoiset vastuut, yksinkertainen menetelmä - riskipainot	Kohta 2.17 (EU CR10)
439 Vastuut, joihin kohdistuu vastapuoliriski	
a) Selvitys menetelmistä sisäisen pääoman kohdentamisessa ja luottolimiittien asettamisessa	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 10.5
b) Selvitys menettelytoivoista vakuuksien turvaamisessa ja luottorahastojen perustamisessa	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA) sekä Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 10.5
c) Selvitys vastuisiin sovellettavista menettelytoivoista, joihin kohdistuu wrong-way-riski	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet (EU CCRA), kohta 10.5
d) Selvitys vakuuden määrän vaikutuksesta, joka laitoksen on asetettava luottoluokituksen heiketessä	Kohta 3.1 (EU CCR1), (EU CCRA)
e) 1) Sopimusten käypä positiivinen bruttoarvo, 2) nettoutuksesta saatava hyöty, 3) nykyhetken nettoutettu luottoriski, 4) hallussa olevat vakuudet ja 5) johdannaisiin liittyvä nettoluottoriski	Kohta 3.5 (EU CCR5-A)
f) Vastuuarvo soveltuva menetelmä käyttäen	Kohta 3.4 (EU CCR4)
g) Luottojohdannaissuojan nimellisarvo ja nykyhetken luottoriskin jakautuminen luottoriskin tyyppiin mukaan	Kohta 3.7. (EU CCR6)
h) Luottojohdannaistransaktioiden nimellisarvot jaoteltuna laitoksen omaan lainasalkkuun liittyvän käytön sekä sen harjoittamaan välitystoimintaan liittyvän käytön mukaan, mukaan luettuna käytettyjen luottojohdannaistuotteiden jakauma, jaoteltuna edelleen kunkin tuoteryhmän sisällä ostetun ja myydyin suojan mukaan.	Kohta 3.7. (EU CCR6)

i) Alfan estimaatti	Ei sovellu.
440 Pääomapuskurit	
1a) Vastasyklisen pääomapuskurin kannalta merkityksellisten luottovastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohta 5.5
1b) Laitoskohtaisen vastasyklisen pääomapuskurin määrä	Kohta 5.5
441 Maailmanlaajuisen järjestelmällisen merkittävyyden indikaattori	Ei sovellu
442 Luottoriskioikaisut	
a) Kirjanpidossa käytettävät määritelmät eräntuotuisuudelle ja varojen arvon alentumiselle.	Tilinpäätöksen 2018 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liite 56. Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä ongelmassaamiset
b) Yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen määrittämisessä käytetyt menetelmät ja tekniikat	Tilinpäätöksen 2018 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
c) Vastuiden kokonaismäärä kirjanpidollisten nettoutusten jälkeen ilman luottoriskin vähentämisen vaikutuksia sekä vastuiden keskimääräinen arvo jakson aikana vastuuryhmittäin	Kohta 2.1 (EU CRB-B)
d) Vastuiden maantieteellinen jakautuminen	Kohdat 2.2 (EU CRB-C) ja 2.7 (EU CR1-C)
e) Vastuiden jakautuminen toimialoihin ja vastapuoliin	Kohdat 2.3 (EU CRB-D) ja 2.6 (EU CR1-B)
f) Erittely vastuiden jäljellä olevasta maturiteetista vastuuryhmittäin	Erittely olennaiset vastuuryhmittäin
g) merkittävistä toimialojen ja vastapuolten tyypeistä	Kohta 2.4 (EU CRB-E)
a. erikseen vastuut, joihin liittyvät maksut ovat eräänntyneet, ja vastuut, joiden arvo on alentunut	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
b. yleiset ja erityiset luottoriskioikaisut	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
c. yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen vuoksi raportointikauden aikana tehdyt kulukirjaukset	Kohdat 2.5 (EU CR1-A) ja 2.6 (EU CR1-B)
h) Arvoltaan alentuneiden ja eräänntyneitä maksuja sisältävien vastuiden määrä jaoteltuna maantieteellisiin alueisiin ml. tarvittaessa maantieteelliseen alueeseen liittyvien yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen arvo	Kohta 2.7 (EU CR1-C)
i) Arvoltaan alentuneisiin vastuuksiin tehtyjen yleisten ja erityisten luottoriskioikaisujen muutosten täsmäytys erikseen ilmoitettuna. Seuraavat tiedot on ilmoitettava:	Kohta 2.10 (EU CR2-A)
i. kuvaus siitä, minkä tyyppisiä yleisiä ja erityisiä luottoriskioikaisuja on tehty	Kohta 2.10 (EU CR2-A)
ii. määrä tilikauden alussa	Kohta 2.10 (EU CR2-A)
iii. luottoriskioikaisuja vastaan raportointikauden aikana vähennetty määrä	Kohta 2.10 (EU CR2-A)
iv. määrät, jotka on raportointikauden aikana vähennetty tai kumottu vastuiden aiheuttamien arvioidujen tappioiden vuoksi, sekä muut oikaisut mukaan lukien kurssierojen, liiketoimintojen yhdistämisen, tytäryritysten hankkimisen ja myymisen sekä luottoriskioikaisujen välisten siirtojen vuoksi tehdyt oikaisut	Kohta 2.10 (EU CR2-A)
v. määrä tilikauden lopussa	Kohta 2.10 (EU CR2-A)
Suoraan tuloslaskelmaan kirjatut erityiset luottoriskioikaisut ja niiden peruutusten määrät on ilmoitettava erikseen.	Ei sovellu.
443 Kiinnittämätön omaisuus	
EBA/GL/2014/03 Ohjeet varojen sitoutumisasetta koskevien tietojen julkistamisesta	Kohta 7.2
444 Ulkoisten luottoluokitusten käyttö	
a) Valittujen ulkoisten luottoluokituslaitosten ja vientitakuulaitosten nimet	Kohta 2.15 (EU CRD)
b) Vastuuryhmittäin, joihin ulkoisen luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen luokituksia sovelletaan	Kohta 2.15 (EU CRD)
c) Kuvaus prosessista, jolla liikkeeseenlaskijakohtaisia ja arvopaperikohtaisia luokituksia kohdistetaan omaisuuserille, jotka eivät kuulu kaupankäyntivarastoon	Kohta 2.15 (EU CRD)
d) Kunkin valitun luottoluokituslaitoksen tai vientitakuulaitoksen ulkoisten luottoluokitusten sijoittaminen standardimenetelmän mukaisesti luottoluokintaan ottaen huomioon, että tietoa ei tarvitse ilmoittaa, jos laitos noudattaa EPV:n julkistamaa standardiluokittelua	Ei sovellu.
e) Vastuuarvot ja vastuuarvot sen jälkeen, kun jokaiseen standardimenetelmässä kuvattuun luottoluokintaan on sovellettu luottoriskin vähentämismenetelmää, sekä omista varoista vähennettyjen vastuiden arvo.	Kohdat 2.14 (EU CR4) ja 2.15 (EU CR5)
445 Markkinariskit	Kohdat 1.3 ja 3.9 (EU MR1)
446 Operatiivinen riski	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 6. ja tämän raportin kohta 1.3
447 Kaupankäyntivarastoon kuulumattomiin osakkeisiin sisältyvät vastuut	
a) vastuiden tavoitteisiin perustuva erittely ml. myyntivoittojen yhteydet ja strategiset syyt sekä kuvaus käytetyistä kirjanpito- ja arvostusmenettelyistä sisältäen arvostukseen vaikuttavat keskeiset oletukset ja käytännöt ja kyseisiin käytäntöihin tehdyt keskeiset muutokset	Tilinpäätöksen 2018 liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
b) tasearvo ja käypä arvo sekä (pörssilistausta instrumenteista) vertailu markkinahinnan kanssa, jos se poikkeaa olennaisesti käyvistä arvoista. (Vastuun määrä = markkina-arvo)	Kohta 2.17 (EU CR10)
c) pörssilistattujen vastuiden, riittävän hyvin hajautettuihin salkkuihin sisältyvien pääomasijoitusten sekä muiden vastuiden tyyppi, ominaispiirteet ja arvo	Kohta 2.17 (EU CR10)
d) omaisuuserien myynnistä ja realisoinnista jakson aikana kertyneet kumulatiiviset voitot ja tappiot.	Tilinpäätöksen 2018 liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot
e) Realisoitumattomien voittojen ja tappioiden yhteismäärä ja uudelleenarvostuksesta syntyneiden piilevien voittojen ja tappioiden yhteismäärä sekä kaikki kyseiset määrät, jotka sisältyvät ensisijaisiin tai toissijaisiin omiin varoihin.	Tilinpäätöksen 2018 liite 35. Oma pääoma ja liite 20. Sijoitusomaisuus
448 Kaupankäyntivarastoon kuulumattomiin positiioihin kohdistuva korkoriski	
a) Korkoriskin ominaispiirteet ja keskeiset oletukset (ml. luottojen ennakkaista takaisinmaksua ja eräpäivättömiä talletuksia koskevat oletukset) sekä korkoriskin mittaustehyys	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 13.1. ja liite 61. Korko- ja markkinariskin herkkyysanalyysi
b) Vaihtelut tuotoissa, taloudellisessa arvossa tai muussa relevantissa mittayksikössä, jota johto käyttää mitatessaan ylös- tai alaspäin suuntautuvia korkoskojeja korkoriskin mittaamisessa sovellettavien menettelyjen mukaisesti, jaoteltuna valuuttoihin.	Tilinpäätöksen 2018 liite 61. Korko- ja markkinariskin herkkyysanalyysi
449 Arvopaperistamispositiot	
a) Kuvaus laitoksen tavoitteista arvopaperistamistoiminnoissa	Tiedot julkaistaan Tilinpäätöksen 2018 liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.4 niiltä osin kun ne koskettavat OP Ryhmää.
b) Muiden riskien luonne, ml. arvopaperistettuihin eriin liittyvä likviditeettiriski	Tiedot julkaistaan Tilinpäätöksen 2018 liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet niiltä osin kun ne koskettavat OP Ryhmää.
c) Uudelleenarvopaperistamistoimintojen yhteydessä otettujen ja vastuulla olevien riskien tyyppi kohde-etuutena olevien arvopaperistamispositioiden etuoikeusluokkien osalta ja kyseisten erien kohde-etuutena olevien erien osalta	OP Ryhmällä ei ole uudelleenarvopaperistettuja eria. Tiedot julkaistaan Tilinpäätöksen 2018 liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.4, niiltä osin kun ne koskettavat OP Ryhmää. OP Ryhmä toimii vain sijoittajana.
d) Laitoksen eri tehtävät arvopaperistamisprosessissa	Tiedot julkaistaan Tilinpäätöksen 2018 liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet niiltä osin kun ne koskettavat OP Ryhmää. OP Ryhmä toimii vain sijoittajana.
e) Tiedot laitoksen kunkin d alakohdassa tarkoitetun tehtävän laajuudesta	Tiedot julkaistaan Tilinpäätöksen 2018 liitteessä 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet niiltä osin kun ne koskettavat OP Ryhmää sekä tämän raportin kohta 4.1
f) Kuvaus käytössä olevista prosesseista, joilla seurataan arvopaperistettujen vastuiden luotto- ja markkinariskissä tapahtuvia muutoksia, ml. kohde-etuutena olevien omaisuuserien muuttumisen vaikutukset arvopaperistettuihin vastuuksiin, ja kuvaus siitä, miten prosessit eroavat, kun niitä sovelletaan uudelleenarvopaperistettuihin vastuuksiin	
g) Kuvaus laitoksen toimintalinjoista, joiden mukaisesti käytetään suojausta ja takauksen luonteista luottosuojaaja vähentämään hallussa oleviin arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuuksiin liittyviä riskejä, ml. tiedot olennaisista suojausten vastapuolista riskityypeittäin	Ei sovellu.
h) Menetelmät, joita laitos soveltaa laskiessaan riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää arvopaperistamistoiminnoissa, ml. arvopaperistettujen vastuiden tyyppi, joihin kutakin menetelmää sovelletaan	Liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet ja tämän raportin kohta 4.1

i) Niiden arvopaperistamista varten perustettujen erillisyyhtiöiden tyypit, joita laitos järjestäjän ominaisuudessaan käyttää kolmansiiin liittyvien vastuiden arvopaperistamiseen, mukaan lukien tieto siitä, onko laitoksella, ja jos on, missä muodossa ja missä laajuudessa vastuita kyseisessä erillisyyhtiössä (eriteltyinä erikseen taseeseen sisältyviin omaisuuseriin tai taseen ulkopuolisiin eriin liittyviin vastuisiin) sekä luettelo yhtiöistä, joita laitos hallinnoi tai joiden neuvonantajana se toimii, ja jotka sijoittavat joko arvopaperistamispositioihin, jotka laitos on arvopaperistanut, tai arvopaperistamista varten perustettuihin erillisyyhtiöihin, joiden osalta laitos toimii järjestäjänä.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
j) tiivistelmä laitoksen kirjanpitoikänteistä arvopaperistamistoiminnoissa ml.	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
i) tieto siitä, käsitelläänkö transaktioita myyntinä vai vaihtokutsena;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
ii) myyntivoittojen kirjaamistavat;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iii) arvopaperistamispositioiden arvostuksessa käytetyt menetelmät, keskeiset oletukset, syöttötiedot ja muutokset edelliseen kauteen;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
iv) synteettisen arvopaperistamisen käsitellyt, jos ne eivät sisälly muihin kirjanpitoikänteisiin;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
v) tieto siitä, kuinka arvopaperistamista odottavat omaisuuserät arvostetaan, ja merkitäänkö ne laitoksen kaupankäyntivarastoon vai sen ulkopuolisiin eriin;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
vi) käytänteet, joita sovelletaan vastuiden kirjaamiseen taseeseen niiden järjestelyjen osalta, jotka voivat edellyttää laitoksen tukevan arvopaperistettuja omaisuuseriä rahallisesti;	OP Ryhmä ei toimi järjestäjänä.
k) arvopaperistamisessa käytettyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten nimet sekä vastuutyypit, joihin kunkin laitoksen luokituksia sovelletaan;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
l) tarvittaessa kuvauksen kolmannen osan II osaston 5 luvun 3 jaksossa tarkoitettua sisäisen arvioinnin lähestymistavasta (mukaan lukien sisäisen arviointiprosessin rakenne ja sisäisen arvioinnin ja ulkoisten luottoluokitusten suhde), sisäisen arvioinnin käytöstä muuhun kuin sisäisen arvioinnin lähestymistavan mukaisten omien varojen vaatimusten laskentaan, sisäisen arviointiprosessin valvontamekanismeista (mukaan lukien riippumattomuudesta ja vastuuvollisuudesta) ja sisäisen arviointiprosessin tarkastelusta; kuvaus niiden vastuiden tyypeistä, joihin sisäistä arviointiprosessia sovelletaan, ja vastuutyyppeittäin kuvaus stressitekijöistä, joita käytetään erillisten takauksen tason määrittelyssä;	Ei sovellu.
m) syyt n–q alakohtaan liittyvien kvantitatiivisten tietojen mahdollisiin merkittäviin muutoksiin edelliseen raportointikauteen verrattuna;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
n) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä vastuutyyppeittäin jaoteltuina:	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
i) laitoksen arvopaperistamien jäljellä olevien vastuiden kokonaisarvo (perinteinen) ja synteettinen arvopaperistaminen ja arvopaperistaminen, jossa laitos toimii ainoastaan järjestäjänä, on eriteltävä);	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
ii) taseeseen sisältyvien hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamispositioiden ja taseen ulkopuolisten arvopaperistettujen vastuiden kokonaismäärä;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iii) arvopaperistamista odottavien omaisuuserien kokonaismäärä;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
iv) arvopaperistetuista sopimuksista, joihin sovelletaan ennenaikaista kuolemusta koskevaa käsitellyä, alullepanijan ja sijoittajien osuuskille kohdistettujen nostettuihin määräin liittyvien vastuiden kokonaismäärä; laitoksen kohdistuvien omien varojen vaatimusten kokonaismäärä, joka johtuu alullepanijan osuuskista nostettuihin määräin ja nostamattomiin luottoihin; ja laitoksen kohdistuvien omien varojen vaatimusten kokonaismäärä, joka johtuu sijoittajan osuuskista nostettuihin määräin ja nostamattomiin luottoihin;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
v) niiden arvopaperistamispositioiden määrä, jotka on vähennetty omista varoista tai joihin sovelletaan 1 250 prosentin riskipainoa;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
vi) tiivistelmätiedot kuluneen kauden arvopaperistamisesta, mukaan lukien arvopaperistettujen vastuiden yhteismäärä sekä kirjatut myyntivoitot ja -tappiot;	OP Ryhmä ei toimi arvopaperistajana.
o) seuraavat tiedot erikseen kaupankäyntivarastosta ja sen ulkopuolisista eristä:	Kohta 4.1
i) hallussa olevien tai ostettujen arvopaperistamispositioiden ja niihin liittyvien omien varojen vaatimusten kokonaisarvo jaoteltuna arvopaperistettuihin ja uudelleenarvopaperistettuihin vastuisiin ja edelleen jaoteltuna tarkoituksenmukaisiin riskipaino- tai omien varojen vaatimusluokkiin kunkin omien varojen vaatimusten laskennassa sovelletun lähestymistavan osalta;	Kohta 4.1
ii) hallussa olevien tai ostettujen uudelleenarvopaperistettujen vastuiden kokonaisarvo jaoteltuna vastuisiin ennen suojausta ja/tai vakuutusta ja sen jälkeen, ja takajaista johtuvat vastuut jaoteltuna takajien luottoluokitusten tai nimen mukaisesti;	Kohta 4.1
p) kaupankäyntivaraston ulkopuolisten erien ja laitoksen arvopaperistamien vastuiden osalta arvopaperistettujen arvoltaan alentuneiden ja eräantyneiden omaisuuserien arvo ja laitoksen kuluneen kauden aikana kirjatut tappiot, molemmat jaoteltuina vastuutyyppeittäin;	Kohta 4.1
q) kaupankäyntivaraston osalta laitoksen arvopaperistamien jäljellä olevien vastuiden, joihin sovelletaan markkinariskiä koskevaa omien varojen vaatimusta (perinteinen ja synteettinen arvopaperistaminen ja vastuutyypit eriteltävä), kokonaisarvo;	Ei sovellu.
r) tarvittaessa tieto siitä, onko laitos tarjonnut 248 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ja mikä on tämän vaikutus omiin varoihin.	Ei sovellu.
450 Palkitsemisjärjestelmä	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen
1a) tiedot palkitsemisjärjestelmän määrittelyssä käytetyistä päätöksentekoprosesseista	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä Liite 50. Muuttuva palkitseminen
1b) tiedot palkitsemisen ja tulosten välisestä suhteesta	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä Liite 50. Muuttuva palkitseminen
1c) tärkeimmät tiedot palkitsemisjärjestelmän rakennepiirteistä	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen
1d) Palkkioiden kiinteiden ja muuttuvien osien suhde	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen
1e) tiedot suoriutumisperusteista, joita sovelletaan osakkeita, optioita tai muuttuvia palkkioita myönnettäessä;	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen
1f) Määrittämisessä sovellettavat keskeiset parametrit ja perusteet	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen
1g) Tiedot palkitsemisesta jaoteltuna liiketoiminta-alueittain;	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen > EBA-raportti
1h) Palkitsemista koskevat tiedot toimivan johdon ja niiden henkilöstön jäsenten osalta	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen
1i) niiden henkilöiden lukumäärä, joiden palkitsemiseen käytetään tilikauden aikana 1 milj. euroa tai enemmän	www.op.fi: OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinto > Palkitseminen > EBA-raportti sekä www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liite 50. Muuttuva palkitseminen

1j) viranomaisen pyynnöstä ylimmän hallintoelimen tai toimivan johdon jäsenen palkan ja palkkioiden kokonaismäärä.	www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liitteet 49. Lähipiiritapahtumat ja 50. Muuttuva palkitseminen
2) Määrälliset tiedot ylimmän hallintoelimen jäsenten osalta merkittävillä laitoksilla.	www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > OPn raportit > vuosi 2018 > Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä tilinpäätöksen liitteet 49. Lähipiiritapahtumat ja 50. Muuttuva palkitseminen
451 Velkaantuneisuus	
a) Vähimmäisomavaraisuusaste ja kuinka soveltanut art. 499 2 ja 3 kohtaa	Kohta 6.1
b) Vastuiden kokonaismäärän jakautuminen ja vastuiden kokonaismäärän täsmäyttäminen tilinpäätöksissä julkaistujen asiaankuuluvien tietojen kanssa	Kohta 6.1
c) Taseesta pois kirjattujen haltuun uskottujen erien määrä tarvittaessa	Kohta 6.1
d) Ylivelkaantumisriskin hallintaan käytettävien prosessien kuvaus	Kohta 6.1
e) Kuvaus tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet vähimmäisomavaraisuusasteeseen	Kohta 6.1
452 IRB-menetelmän soveltaminen luottoriskin	
a) Toimivaltaisen viranomaisen lupa menetelmälle tai myönnetty siirtymäaika	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10. ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
b) Perustelut ja tiedot seuraavista:	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10. ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
i) Sisäisten luokitusjärjestelmien rakenne sekä sisäisten ja ulkoisten luokitusten suhde	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10 ja tämän raportin johdanto (EU CRE)
ii) sisäisten estimaattien käyttö muuhun kuin riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskemiseen IRB-menetelmällä	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10. (EU CRE)
iii) luottoriskin hallinta- ja tunnistamismenetelmät	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10. (EU CRE)
iv) luokitusjärjestelmien valvontamenetelmät ml. kuvaus riippumattomuudesta ja vastuualueista, ja tiedot luokitusjärjestelmien tarkastelusta	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10. (EU CRE)
c) kuvaus sisäisestä luokitusprosessista erikseen seuraavien vastuuryhmien osalta	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.
i) valtiot ja keskuspankit;	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.
ii) laitokset;	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.
iii) yritykset (pk-yritykset mukaan lukien), erityiskohteiden rahoitus ja ostetut yrityssaamiset;	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.
iv) vähittäisvastuut kaikkien alaryhmien osalta, joita 154 artiklan 1–4 kohdan mukaiset korrelaatiot vastaavat (saamiset pk-yrityksiltä, kiinteistövuokaudelliset vähittäisaamiset, uudistettavat vähittäisvastuut)	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.
v) osakkeet;	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10.
d) tämän asetuksen 147 artiklassa määritettyihin vastuuryhmiin sisältyvien vastuiden vastuuarvot: 1) Saamiset valtiolta ja keskuspankeilta 2) Saamiset laitoksilta 3) Saamiset yrityksiltä 4) Vähittäisaamiset 5) Oman pääoman ehtoiset sijoitukset 6) Arvopaperistamispositiot 7) Muut luottovelvoitteisiin kuulumattomat omaisuuserät, 8) Muut erät.	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä, kun laitokset soveltavat omia LGD- tai CF-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava erikseen niiden vastuiden osalta, joihin laitokset eivät sovellu kyseisiä estimaatteja;	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
e) laitosten on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän (valtiot ja keskuspankit, laitokset, yritykset, oman pääoman ehtoiset sijoitukset) ja riittävän monen vastapuoliluokan (mukaan lukien maksukyvyttömät) osalta seuraavat tiedot, jotta luottoriski voidaan eriyttää tarkoituksenmukaisesti:	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
i) vastuiden yhteismäärä, mukaan lukien valtioilta ja keskuspankeilta, laitoksilta ja yrityksiltä olevien saamisten osalta myönnettyjen luottojen yhteismäärä ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot; ja osakkeista kokonaisarvo;	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
ii) vastuilla painotettu keskimääräinen riskipaino;	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
iii) laitosten, jotka käyttävät riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän laskennassa omia CF-estimaattejaan, on ilmoitettava kunkin vastuuryhmän osalta käyttämättömien sitoumusten arvo sekä vastuilla painotettu keskimääräinen vastuuarvo;	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
f) vähittäisvastuuryhmästä ja kustakin c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmästä joko e alakohdan mukaiset tiedot (tarvittaessa sammiioittain) tai analyysi vastuista (myönnetty luotot ja nostamattomiin lainoihin liittyvät vastuuarvot) suhteessa riittävän moneen EL-luokkaan, jotta luottoriski voidaan eritellä tarkoituksenmukaisesti (tarvittaessa sammiioittain);	Kohdat 2.16 (EU CR6) ja 2.17 (EU CR6), (EU CR10)
g) kuhunkin vastuuryhmään edellisen jakson aikana tehdyt erityiset luottoriskioikaisuut (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmistä) sekä tieto muutoksista aiempiin käytänteisiin;	Kohta 2.5 (EU CR1-A)
h) tiedot tekijöistä, jotka vaikuttivat tappioihin edellisen jakson aikana (esimerkiksi keskimääräistä suurempi laiminlyötyjen maksujen määrä tai keskimääräistä suuremmat LGD-luvut ja luottovasta-arvokertoimet);	Kohta 2.16 (EU CR6)
i) laitoksen estimaattien vertailu toteutuneisiin lukuihin pidemmällä aikavälillä. Vähintään on annettava tiedot tappioestimaateista verrattuna toteutuneisiin tappioihin kussakin vastuuryhmässä (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmistä) riittävän pitkältä ajanjaksolta, jotta sisäisten luokitusprosessien toimivuutta voidaan arvioida tarkoituksenmukaisesti jokaisen vastuuryhmän osalta (vähittäisvastuiden osalta kaikista c alakohdan iv alakohdassa esitetystä alaryhmistä). Laitoksen on tarvittaessa syvennettävä erittelyä ja tehtävä myös PD-analyysi; omia LGD- ja/tai CF-estimaattejaan käyttävien laitosten on annettava tiedot toteutuneiden LGD-lukujen ja luottovasta-arvokerrointen vertailusta tässä artiklassa esitettyissä kvantitatiivista riskienarviointia koskeissa tiedoissa annettuihin estimaatteihin;	Kohta 2.20 (EU CR9)
j) kaikkien 147 artiklassa määritettyjen vastuuryhmien ja kunkin, 154 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettujen korrelaatiokaavojen soveltamisalaan kuuluvan alaryhmän osalta:	
i) laitosten, jotka käyttävät omia LGD-estimaattejaan laskettaessa riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärää, on ilmoitettava vastuilla painotettu keskimääräinen LGD ja PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta;	Kohta 9.2
ii) laitosten, jotka eivät käytä omia LGD-estimaattejaan, on ilmoitettava vastuilla painotettu keskimääräinen PD prosenttilukuna luottovastuiden kunkin merkityksellisen maantieteellisen sijainnin osalta.	Kohta 9.2
Edellä olevaa c alakohtaa sovellettaessa kuvaukseen on sisällyttävä vastuuryhmään sisältyvien vastuiden tyypit; PD-luvun (ja tarvittaessa LGD-lukujen ja luottovasta-arvokerrointen) estimoinnissa ja validoinnissa käytetyt määritelmät, menetelmät ja tiedot mukaan lukien kyseisten muuttujien laskennassa käytetyt oletukset; kuvaus olennaisista poikkeamista 178 artiklassa olevasta maksukyvyttömyyden määritelmästä mukaan lukien yleiset segmentit, joihin kyseiset poikkeamat vaikuttavat.	Tilinpäätöksen 2018 liite 2. OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet, kohta 10. ja tämän raportin kohta 2.16 (EU CR6)
453 Luottoriskin vähentämismenetelmien käyttö	
a) Tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettouutuksessa sovelletut käytännöt ja prosessit	Kohta 2.12 (EU CRC)
b) Vakuuksien arvostuksessa ja hallinnoinnissa sovelletut käytännöt ja prosessit	Kohta 2.12 (EU CRC)
c) Kuvaus laitoksen hankkimien vakuuksien päätyypeistä	Kohta 2.12 (EU CRC)
d) Takaajien ja luottojohdannaisten vastapuolten päätyypit ja niiden luottokelpoisuus	Kohta 2.12 (EU CRC)
e) Tiedot sellaisista markkinariskin tai luottoriskin keskittymistä, jotka syntyvät luottoriskin vähentämistekniikoista	Kohta 2.12 (EU CRC)

f) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, mutta eivät laske vastuuryhmän osalta omia LGD- tai CF-estimaatteja, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo (tarvittaessa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien nettoutuksen jälkeen), joka on suojattu (vakioarvo leikkausten jälkeen) hyväksytyllä rahoitusvakuudella tai muulla hyväksytyllä vakuudella	Kohdat 2.12 (EU CR3) ja 2.13
g) Laitosten, jotka laskevat riskipainotettujen vastuuerien yhteismäärän standardi- tai IRB-menetelmän mukaisesti, on ilmoitettava erikseen kunkin vastuuryhmän osalta kokonaisvastuuarvo, joka on suojattu takauksilla tai luottojohdannaisilla. Oman pääoman ehtoisten sijoitusten vastuuryhmän osalta jokaisen menetelmän (155 art.) mukaan.	Kohdat 2.12 (EU CR3) ja 2.13
454 Kehittyneiden mittausmenetelmien käyttö operatiivisen riskin yhteydessä	Ei sovellu.
455 Sisäisten markkinariskimallien käyttö	Ei sovellu.

9.2 Julkaisematta jätetyt epäolennaiset erät

Julkaisuvaatimus

CRR art. 452 j)	OP Ryhmän vastuista yli 89 % on Suomessa. Keskimääräistä PD:tä ja LGD:tä ei esitetä maantieteellisen jakauman mukaan.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CR6	Vähittäisvastuut - Kiinteistövakuudelliset -vastuuryhmää ei esitetä jaolla PK-yritykset / ei PK-yritykset, koska kiinteistövakuudellisten PK-yritysten vastuiden EAD:n osuus on 2 % kiinteistövakuudellisista vähittäisvastuista.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CCR4	Vähittäisvastuita ei esitä ko. taulukossa, koska vähittäisvastuiden vastuut alle 500 000 euroa.
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukainen taulukko EU CRB-D	Taulukossa on eritelty olennaiset vastuuryhmät.
CRR art. 437 1b) Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet	Tuottodebentuurilainaa ei ole eritelty, omiin varoihin luettava määrä alle 200 000 euroa.
Komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 1423/2013 vaaditut tiedot puolivuosittain	Ei olennaista muutosta
EPV:n ohjeiden (EBA/GL/2016/11) mukaisia tyhjiä taulukoita ja ns. nollarivejä ei esitetä.	

Liite 1. Pääomainsinstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainsinstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Jäsenosuus (osuus)	Tuotto-osuus (äänivallaton osuus)	EUR 50,000,000 Non-cumulative Perpetual Capital Securities	EUR 40,000,000 Perpetual Non-Step-Up Hybrid Tier 1
1 Liikkeeselaskija	Jäsenosuuspankit	Jäsenosuuspankit	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj
2 Yksilöllinen tunnistus (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa aneissa Bloomberg-tunniste)	Ei sovellu	Ei sovellu	ISIN: XS0213603177	ISIN: XS0237073498
3 Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki, erityisesti Osuuskuntalaki ja Laki talletuspankkien yhteenliittymästä, EU:n vakavaraisuusasetus 575/2013 (CRR)	Suomen laki, erityisesti Osuuskuntalaki ja Laki talletuspankkien yhteenliittymästä, CRR	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä ja jakokelpoisia varoja, Dividend Stopperia sekä ennenaikaisen takaisinlunastukseen liittyvää lupaa ja vakavaraisuusvaatimusta koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä ja jakokelpoisia varoja, Dividend Stopperia sekä ennenaikaisen takaisinlunastukseen liittyvää lupaa ja vakavaraisuusvaatimusta koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.
Sääntely				
4 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Ydinpääoma (CET1)	Ydinpääoma (CET1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)
5 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Ydinpääoma (CET1)	Ydinpääoma (CET1)	Ei sovellu	Ei sovellu
6 Käytävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7 Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	CET1 sellaisena kuin se on julkaistu EPV:n luettelossa	CET1 sellaisena kuin se on julkaistu EPV:n luettelossa	Ei sovellu	Ei sovellu
8 Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) mili. Eur	196	2 898	41	39
9 Instrumentin nimellinen määrä (valuutta milioonina)	EUR 196	EUR 2 898	EUR 50	EUR 40
9a Liikkeeselaskuhinta	100 %	100 %	100 %	100 %
9b Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
10 Kirjanpidollinen luokittelu	Osuuskunnan osuus, oma pääoma	Osuuskunnan osuus, oma pääoma	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11 Alkuperäinen liikkeeselaskupäivä	Ei sovellu	Ei sovellu	31.3.2005	30.11.2005
12 Eräpäiväton tai päivätty	Eräpäiväton	Eräpäiväton	Eräpäiväton	Eräpäiväton
13 Alkuperäinen maturiteetti	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia
14 Liikkeeselaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15 Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Osuuspankki maksaa osuudenomistajalle jäsenosuuden merkintähinnan palautuksen jäsenyyden päättyessä. Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.	Osuuspankki maksaa osuudenomistajalle tuotto-osuuden merkintähinnan palautuksen jäsenyyden päättyessä. Tuotto-osuuden merkintähinnan palautus maksetaan osuudenomistajalle myös, kun osuudenomistaja on irtisanonut osuuden. Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen.	Liikkeeselaskijalla on oikeus pääoman maksuun. Oikeus takaisinlunastaa mikäli (i) lainmuutoksen, (ii) virallisen tulkinnan tai (iii) Finanssivalvonnan päätöksen johdosta liikkeeselaskija ei voisi lukea instrumenttia Tier 1 pääominsa. Lisäksi liikkeellelaskijalla on oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeselaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä tai ei saisi vähennettyä korkoja. Lunastushinta 100 %.	1) Oikeus takaisinlunastaa 30.11.2010 tai sitä seuraavina koronmaksupäivinä 28. helmikuuta, 30. toukokuuta, 30. elokuuta tai 30 marraskuuta; 2) Oikeus takaisinlunastaa mikäli (i) lainmuutoksen, (ii) virallisen tulkinnan tai (iii) Finanssivalvonnan päätöksen johdosta liikkeeselaskija ei voisi lukea instrumenttia Tier 1 pääominsa; 3) Oikeus ennenaikaiseen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeselaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä eriä tai ei saisi vähennettyä korkoja. Lunastushinta 100 %.
16 Mahdolliset myhemmät takaisinlunastuspäivät Kupongi/osiinot	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
17 Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Vaihtuva	Vaihtuva	Kiinteästä vaihtuvaksi	Vaihtuva
18 Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	Ei sovellu	Ei sovellu	6,5 % per annum 11.4.2006 saakka, sen jälkeen 10v Swap-korko + 0,1 % per annum, maksimikorko 8 % per annum	3-kk EURIBOR + 1,25 % per annum
19 Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä
20a Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajotuksen osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen
20b Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen	Osittain harkinnanvarainen; [mikäli liikkeeselaskijan jakokelpoiset varat eivät riittäisi (i) instrumentin korkojen, (ii) muiden pääomalojien (iii) tai liikkeeselaskijan takaamien tytäryhtiöiden pääomalojien korkojen maksuun.]	Osittain harkinnanvarainen; [mikäli liikkeeselaskijan jakokelpoiset varat eivät riittäisi (i) instrumentin korkojen, (ii) muiden pääomalojien (iii) tai liikkeeselaskijan takaamien tytäryhtiöiden pääomalojien korkojen maksuun.]
21 Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei	Ei
22 Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23 Vaihdeettavuus tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24 Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25 Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26 Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27 Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, mikä liikkeeselaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30 Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Kyllä	Kyllä	Ei sovellu	Ei sovellu
31 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Tappioiden kertyminen	Tappioiden kertyminen	Ei sovellu	Ei sovellu
32 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Kokonaan tai osittain	Kokonaan tai osittain	Ei sovellu	Ei sovellu
33 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Väliaikainen	Väliaikainen	Ei sovellu	Ei sovellu
34 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Osuuspääoman korotuksen kautta	Osuuspääoman korotuksen kautta	Ei sovellu	Ei sovellu
35 Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Osuuspankin purkautuessa selvitystilan tai konkurssin kautta kertyneet lisäosuusmaksut palautetaan ennen muita osuusmaksuja tai, jos varat eivät siihen riitä, se osa lisäosuusmaksuista, mikä kullekin suoritettujen lisäosuusmaksujen suhteen mukaisesti laskien tulee.	Osuuspankin purkautuessa selvitystilan tai konkurssin kautta kertyneet lisäosuusmaksut palautetaan ennen muita osuusmaksuja tai, jos varat eivät siihen riitä, se osa lisäosuusmaksuista, mikä kullekin suoritettujen lisäosuusmaksujen suhteen mukaisesti laskien tulee.	Liikkeeselaskijan Tier 2 -instrumentit ja muut takasijaiset velat, jotka ovat instrumenttia paremmalla etuoikeusasemalla	Liikkeeselaskijan Tier 2 -instrumentit ja muut takasijaiset velat, jotka ovat instrumenttia paremmalla etuoikeusasemalla
36 Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Kyllä	Kyllä
37 Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei tappionkattamismekanismia ja dividend stopper	Ei tappionkattamismekanismia ja dividend stopper

Ydinpääomainsstrumenttien (CET1) ehdot löytyvät Osuuspankkien säännöistä pankkien omilta sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit

Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) ja toissijaisen pääoman (T2) instrumenttien ehdot löytyvät OP Yrityspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Velkasijoittajat sekä Helsingin Seudun Osuuspankin sivuilta: op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > osuuspankit > OP Helsinki

Liite 1. Pääomainsinstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainsinstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli		EUR 500,000,000 Subordinated Instruments due 2022	EUR 100,000,000 5.25 per cent. Subordinated Instruments due 14 September 2021	CHF 100,000,000 3.375 Subordinated Instruments	JPY 10,000,000,000 Subordinated Floating Rate Instruments due 3 July 2025
1	Liikkeeseenlaskija	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj	OP Yrityspankki Oyj
2	Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa aneissa Bloomberg-tunniste)	ISIN: XS0750702507 [(EMTN Series 130)]	ISIN: XS0677081993 [(EMTN Series 127)]	ISIN: CH0132112993	ISIN: XS1255402288
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.
Sääntely					
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7	Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8	Lakisääteeseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) mli. Eur	296	54	42	72
9	Instrumentin nimellinen määrä (valuutta milioonina)	EUR 500	EUR 100	CHF 100	JPY 10 000
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	99,977 %	99,612 %	100,208 %	100 %
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	28.2.2012	14.9.2011	14.7.2011	3.7.2015
12	Eräpäivä ja päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	28.2.2022	14.9.2021	14.7.2021	3.7.2025
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Liikkeeseenlaskijalla on takaisinlunastusmahdollisuus, joka alkaa liikkeeseenlaskupäivästä ja päättyy 90 kalenteripäivän kuluessa siitä, kun CRD IV asetus on tullut voimaan ja direktiivi on täytäntöön pantu Suomessa, mikäli Finanssivalvonta ilmoittaa, että liikkeeseenlaskija ei voi enää lukea varoja omiin toissijaisiin pääomiinsä kokonaan tai osittain. Lunastushinta 101 %. Lisäksi oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisen verolakien tai tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisen verolakiin tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisen verolakiin tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus ennakkaiseen lunastukseen sellaisen verolakiin tai -tulkintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä. Lunastushinta 100 %.
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
	Kuponki/osiinot				
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiinteä	Kiinteä	Kiinteä	Vaihtuva
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	5,75 % per annum	5,25 % per annum	3,375 % per annum	3-kk JPY Libor + 0,735 % per annum
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajotuksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23	Vaihdeettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, mikä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttityyppi, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit
36	Vaativuustasovastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei	Ei
37	Tarkenna mahdolliset vaativuustasovastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Liite 1. Pääomainsinstrumenttien keskeiset ominaisuudet

	SEK 3,500,000,000 Callable Floating Rate Dated Tier 2 Instruments due 2025	EUR 100,000,000 2.405 per cent Dated Tier 2 Instruments due 2025	Helsingin OP Tuottodebentuuri 1/2014	Helsingin OP Tuottodebentuuri 2/2014
1	Liikkeeseenlaskija	OP Yrityspankki Oyj	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki
2	Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa aneissa Bloomberg-tunniste)	ISIN: XS1280147569	ISIN: XS1296897579	ISIN: FI4000090360
3	Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia.	Suomen laki
Sääntely				
4	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5	Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6	Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7	Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8	Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) mli. Eur	371	100	11
9	Instrumentin nimellinen määrä (valuutta miliooina)	SEK 3 500	EUR 100	EUR 11
9a	Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %
9b	Lunastushinta	100 %	100 %	100 %
10	Kirjanpidollinen luokittelu	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11	Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	25.8.2015	25.9.2015	14.5.2014
12	Eräpäivä tai päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13	Alkuperäinen maturiteetti	25.8.2025	25.9.2025	14.5.2024
14	Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15	Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Liikkeeseenlaskijalla mahdollisuus takaisinlunastaa 25.8.2020. Oikeus takaisinlunastaa nimellisrivostaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaikaisen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulokintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä. Lunastushinta 100 %.	Oikeus takaisinlunastaa nimellisrivostaan milloin tahansa laina-aikana pääomatapahtuman tai verotapahtuman vuoksi. Oikeus ennakkaikaisen lunastukseen sellaisten verolakien tai -tulokintojen muutoksen perusteella, joiden johdosta liikkeeseenlaskija joutuisi maksamaan ylimääräisiä erä. Lunastushinta 100 %.	Debentuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 14.5.2024, ennakkaikaisena takaisinmaksupäivänä 14.5.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainahtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo
16	Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
	Kuponkiolosuhteet			
17	Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Vaihtuva	Kiinteä	Kiinteästä vaihtuvaksi
18	Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	3-kk Stibor + 1,6 % per annum. Korko vähintään 0 % per annum	2,405 % per annum	3,25 % per annum 18.6.2019 asti, sen jälkeen 6- kk EURIBOR + 2,54 % per annum
19	Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
20a	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajituksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b	Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21	Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
22	Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23	Vaihdettava tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24	Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25	Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26	Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27	Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29	Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, mikä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30	Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34	Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35	Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Liikkeeseenlaskijan senior-tasoiset instrumentit	Debentuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
			Debentuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debentuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debentuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debentuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
36	Vaativuustentativaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei
37	Tarkenna mahdolliset vaativuustentativaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Liite 1. Pääomainsinstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainsinstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 3/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 4/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 5/2014	Helsingin OP Tuottodebenttuuri 6/2014
1 Liikkeeseenlaskija	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki	Helsingin Seudun Osuuspankki
2 Yksilöllinen tunniste (esim. CUSIP, ISIN tai suunnatuissa aneissa Bloomberg-tunniste)	FI4000100409	FI4000106398	FI4000113063	FI4000115530
3 Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki	Suomen laki
Sääntely				
4 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
5 Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)	Toissijainen pääoma (T2)
6 Käytävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella / alakonsolidointiryhmän tasolla	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7 Instrumentin laji (kukin oikeudenkäyttöalue määrittelee lajit)	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
8 Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä (valuutta viimeisimpänä raportointipäivänä) mli. Eur	6	11	12	8
9 Instrumentin nimellinen määrä (valuutta milioonina)	EUR 6	EUR 11	EUR 12	EUR 8
9a Liikkeeseenlaskuhinta	100 %	100 %	100 %	100 %
9b Lunastushinta	100 %	100 %	100 %	100 %
10 Kirjanpidollinen luokittelu	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno	Velka - jaksotettu hankintameno
11 Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	22.8.2014	10.10.2014	14.11.2014	29.12.2014
12 Eräpäivä tai päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty	Päivätty
13 Alkuperäinen maturiteetti	22.8.2024	10.10.2024	14.11.2024	29.12.2024
14 Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15 Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 22.8.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 22.8.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 10.10.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 10.10.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 14.11.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 14.11.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo	Debenttuuri maksetaan takaisin kokonaisuudessaan yhdessä erässä takaisinmaksupäivänä 29.12.2024, ennenaikaisena takaisinmaksupäivänä 29.12.2019 tai liikkeeseenlaskijan yleisten lainaehtojen mukaisesti ilmoittamana päivänä. Takaisinmaksettava määrä: Nimellisarvo
16 Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15	Ks. kohta 15
Kupongi/Osingo				
17 Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Kiinteästä vaihtuvaksi	Kiinteästä vaihtuvaksi	Kiinteästä vaihtuvaksi	Kiinteästä vaihtuvaksi
18 Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	3,25 % per annum 22.8.2019 asti, sen jälkeen 6-6-kk EURIBOR + 2,67 % per annum	3,25 % per annum 10.10.2019 asti, sen jälkeen 6-6-kk EURIBOR + 2,78 % per annum	3,25 % per annum 14.11.2019 asti, sen jälkeen 6-6-kk EURIBOR + 2,81 % per annum	3,25 % per annum 29.12.2019 asti, sen jälkeen 6-6-kk EURIBOR + 2,86 % per annum
19 Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
20a Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (ajotuksen osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
20b Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen tai pakollinen (määrän osalta)	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen	Pakollinen
21 Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei	Ei	Ei	Ei
22 Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23 Vaihdeettavuus tai sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu	Sidottu
24 Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25 Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26 Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27 Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29 Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30 Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
31 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
32 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
33 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
34 Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
35 Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumenttilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.	Debenttuurit ovat etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevia velkainstrumentteja, jotka kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 63 artiklassa tarkoitettuun toissijaiseen pääomaan (T2), jos kyseisessä artiklassa asetetut ja muut asetuksen edellytykset täyttyvät. Debenttuurilla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Debenttuuria ei voida käyttää vastasaatavien kuittaukseen.
36 Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei	Ei
37 Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu